

รายงานการติดตามและประเมินผล
โครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส
ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ.2565

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร 043-236793 www.kkpao.go.th

คำนำ

การติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ประจำปีพ.ศ. 2565 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตั้งงบประมาณรายจ่าย เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ในการก่อสร้างบ้าน ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย การติดตามและประเมินผลโครงการครั้งนี้ เป็นการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่น ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อต้องการทราบผลสำเร็จของโครงการที่ และทราบความคุ้มค่า ประโยชน์ที่ประชาชน ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุได้รับ มีความคุ้มค่าในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ทำหน้าที่ใคร่ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ได้สนับสนุน และมองเห็นความสำคัญในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน และขอขอบคุณผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำ ชุมชน ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในพื้นที่ ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในการติดตามและประเมินผลโครงการดังกล่าวสำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารรายงานผลการติดตามฯ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ สำหรับผู้สนใจ หรือส่วนราชการ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรกฎาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล	1
3. ขอบเขตการติดตามและประเมินผล	2
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
5. นิยามศัพท์	2
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	3
1. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม	3
2. แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางสังคมความเสมอภาคระบบสวัสดิการ	13
3. แนวคิดรูปแบบเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย	15
4. แนวคิดเกี่ยวกับการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ	22
5. เอกสารที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการติดตามและประเมินผล	27
1. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล	27
2. การเลือกผู้ให้ข้อมูล	28
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
4. การสร้างเครื่องมือ	28
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
6. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	29
8. การนำเสนอ	29
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
2. การได้รับประโยชน์จากดำเนินงาน	31
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงาน	43
4. ผลสำเร็จของโครงการ	46
5. ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับ	49
บทที่ 5 สรุปผลการติดตาม	50
1. วัตถุประสงค์ของโครงการ	50
2. สรุปผลการติดตามและประเมินผล	50

3. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน	58
4. ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	

-ค-

บทสรุปผู้บริหาร

การติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งงบประมาณในการสนับสนุนก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคงปลอดภัย ลดปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจระดับครัวเรือน และเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ยากไร้ และผู้ยากจน ให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ เข้าไปดำเนินการและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลจึงทำตามโครงการดังกล่าว โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวม ข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ดำเนินการ ที่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับประโยชน์ การเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา เป็นการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพ(Qualitative Research

ดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์-กรกฎาคม พ.ศ. 2565 จากสถานที่ดำเนินการจริงทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลเชิงคุณภาพ เสร็จเรียบร้อยแล้ว สรุปผลการดำเนินการติดตาม ดังนี้

สรุปการติดตามและประเมินผล

1. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการก่อสร้างบ้านหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2564 รวมทั้งสิ้น 16 ราย อาศัยอยู่ อำเภอบ้านแฮด จำนวน 2 ราย อำเภอพล 2 ราย อำเภอมัญจาคีรี 2 ราย อำเภอบ้านฝาง 3 ราย อำเภอชุมแพ 2 ราย อำเภอพระยืน 1 ราย อำเภอหนองเรือ 1 ราย อำเภอภูผาม่าน 1 ราย อำเภอภูเวียง 1 ราย และอำเภอสหัสขันธ์ 1 ราย

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพ ได้กำหนดตามความเหมาะสมของสถานการณ์ (ชาย โปริสิตา, 2549)

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 16 ราย (เสียชีวิต 3 ราย) เป็นหญิง 11 ราย ชาย 5 ราย อายุมากที่สุด 86 ปี มี 1 ราย น้อยที่สุด 7 ปี มี 1 ราย อายุอยู่ในช่วง 61 – 70 ปีมากที่สุด มี 6 ราย รองลงมาอยู่ในช่วง 71 – 80 ปี มี 3 ราย ส่วนอายุอยู่ในช่วง 31- 40 ปี และอายุในช่วง 81 – 85 ปี มีช่วงอายุละ 1 รายเท่ากัน (เสียชีวิต หญิง 2 ชาย 1)

2. อาชีพ พบ ว่าผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุไม่มีอาชีพเป็นหลัก รับจ้างทั่วไป เก็บผักไปขาย ถ้ายิ่งแข็งแรงก็จะเข้าป่าไปหาอาหารไว้กิน จะเป็นประเภท เห็ด หน่อไม้ แต่ยังมีเบี้ยยังชีพคนชราที่ได้รับเป็นรายเดือน 600 – 800 บาทมากขึ้นอยู่กับช่วงอายุ โดยนำเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนมาใช้จ่ายในครอบครัว และบางคนก็จะมีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่รัฐบาลแจกให้กับผู้มีรายได้น้อยอีกคนละ 300 บาท เป็นค่าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน

3. รายได้ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ไม่มีรายได้ มีแต่รายได้ที่ได้รับจากเงินสวัสดิการแห่งรัฐ คนละ 300 บาท/เดือน นอกจากนี้ยังได้รับเงินสวัสดิการผู้สูงอายุโดย ผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 600 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 70-79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 700 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 80-89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 800 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 1,000 บาทต่อเดือน

4. สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านจะเป็นผู้สูงอายุ อยู่กับเด็กเล็ก และผู้พิการ อยู่ร่วมกัน 3-5 คน และมีช่วยทำงาน ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตัวคนเดียวมีฐานะยากจน ไม่มีลูกหลานดูแล จะหุงข้าว ทำกับข้าว ช่วยเหลือตนเองทุกอย่าง

5. รวมรายได้ทุกคนในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ไม่มีรายได้จากแหล่งอื่น มีแต่รายได้ที่ได้รับจากเงินสวัสดิการแห่งรัฐ และเงินสวัสดิการผู้สูงอายุมารวมรายได้ประมาณปีละไม่เกิน 4,000 -10,000 บาท (เงินสวัสดิการของรัฐ 300 บาท/เดือน, เงินผู้สูงอายุ 600-900 บาท/เดือน)

2. การได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน

1. ได้รับบริการในส่วนที่บ้านพักอาศัย พบว่า ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ได้รับการช่วยเหลือในการก่อสร้างบ้าน หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ เช่น การก่อสร้างบ้านใหม่ทั้งหลัง ปรับปรุงหลังคาบ้าน พื้นบ้าน ห้องน้ำ และก่อสร้างรั้ว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค รวมทั้งสิ้น 16 หลัง แยกได้ดังนี้

1. ก่อสร้างบ้านใหม่ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ จำนวน 10 หลัง
2. ก่อสร้างบ้านใหม่ใช้โครงเดิม จำนวน 2 หลัง
3. เทพื้นบ้าน , ซ่อมแซมฝาบ้าน, ปรับปรุงห้องน้ำ และมุงหลังคา จำนวน 1 หลัง
4. ก่อสร้างห้องน้ำ และมุงหลังคา จำนวน 1 หลัง
5. ก่อสร้างห้องน้ำคนพิการ จำนวน 1 หลัง
6. ก่อสร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน จำนวน 1 หลัง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น มีความพึงพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชนโดยการบูรณาการร่วมกันในการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาสฯ ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, มณฑลทหารบกที่ 23, กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 8, สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนกำลังพลทหารช่างและแรงงานจิตอาสาในพื้นที่ที่ร่วมดำเนินการก่อสร้างบ้านและปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามโครงการ ทำให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย ลดปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจระดับครัวเรือนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้และยากจน ให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง โดยจัดซื้อเป็นวัสดุ อุปกรณ์ให้ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้คัดเลือกบุคคลในหมู่บ้านที่มีฐานะยากจน เป็นผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ การเขียนแบบ ออกแบบประมาณการค่าก่อสร้าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้ประมาณการค่าวัสดุ อุปกรณ์ ในการก่อสร้าง เสร็จแล้วส่งรายละเอียดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อจัดสรร

งบประมาณ ให้ดำเนินการ ตลอดจนถึงควบคุมการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมจนงานแล้วเสร็จ และแจ้งวันส่งมอบบ้านให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ เพื่อดำเนินการทำให้มีบ้านที่เสร็จสมบูรณ์พร้อมเข้าอยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ด้านความสะดวกสบายในการอยู่อาศัย และสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมได้มากขึ้น การมีที่อยู่อาศัย การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ ช่วย เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมีที่อยู่อาศัยให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี
2. ด้านความอบอุ่น สัมพันธภาพในครอบครัวมีบุตรหลานและญาติมาเยี่ยมเยียนบ่อยขึ้น มองว่าคุณภาพชีวิตของคนครอบครัวมีดีต่างๆ ของชีวิตไม่ว่าจะเป็นทางด้าน สุขภาพ ด้านการเมือง การทำงาน และรายได้ ความรัก การดำเนินชีวิตประจำวัน สร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ ความรักความอบอุ่นเกิดจากบุตรหลาน ครอบครัวมีความสุขตลอดจนการจัดสวัสดิการชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสวัสดิการสังคม
3. ด้านสังคม ชุมชนให้ความสนใจดูแลการบริการสังคมทั่วไป การให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสวัสดิการสังคม ที่ดำเนินการโดยประชาชนเอง จึงสามารถดำเนินการได้ไม่ว่ารัฐบาลจะดำเนินนโยบายสวัสดิการสังคมตามแนวคิดใดก็ตาม รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนมีทั้งรูปแบบธรรมชาติและรูปแบบที่มีการจัดการ
4. ด้านจิตใจมีกำลังใจในการดำรงชีวิตประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือ ด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการ การศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มีข้อจำกัดเหล่านั้น ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกลเป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่ เพศ วัย ผิวดำ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษาหรือได้รับบริการทาง การศึกษาน้อยกว่าหรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรมหรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป
5. ด้านความปลอดภัย มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตมากขึ้นการมีความมั่นคงทางรายได้ ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่ การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวในรูปของการประกันสังคมซึ่งครอบคลุม เรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตร การชดเชย การขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิการ ทุพพลภาพ ชราภาพ และการว่างงาน การประกันสังคมเป็น มาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ได้รับความเดือดร้อน เมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมดบางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ

1. **ปัญหาด้านงบประมาณ** การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้วยจากสภาพเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมสภาพสังคมปัจจุบัน จากการติดตามและประเมินผล พบว่า ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้ทำให้งานที่ปรากฏในลักษณะของรัฐสวัสดิการของผู้สูงอายุส่วนหนึ่งได้ประสบกับปัญหาร่วมกันที่สำคัญ คือ รัฐไม่สามารถแบกรับภาระ

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการสังคมที่เพิ่มขึ้นอย่างคาดไม่ถึง ประชาชนไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการที่แท้จริงให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้ รัฐจึงพยายามจัดวางระบบเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมที่ครอบคลุมกับทุกคนในสังคม แทนการจัดบริการเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้มีความหลากหลาย

2. ปัญหาความล่าช้าของกระบวนการ การให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ การกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการมีขอบเขตการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งระเบียบหลักเกณฑ์ที่มีความเกะกะล้าสมัย ควรมีการเสริมสร้างให้ประชาชนเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ และสิทธิประโยชน์และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในชุมชน ควรส่งเสริมการสร้างบริการเชิงรุกให้กับประชาชนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการช่วยเหลือประชาชนให้เพียงพอ และควรพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการให้บริการสังคมแก่ประชาชนในแต่ละประเภท หน่วยงานที่น่าไปปฏิบัติ รวมทั้งปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านสวัสดิการสงเคราะห์ ส่งผลให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงของผู้ด้อยโอกาสในการทำงานสงเคราะห์ กระบวนการข้อเท็จจริง (Fact-Finding) เป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องทำการค้นหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยการศึกษาผู้มีปัญหาข้อเท็จจริงของปัญหามีทั้งข้อเท็จจริงที่มองเห็นได้และข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถมองเห็นได้

ข้อเสนอแนะแนวทางการให้ความช่วยเหลือ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในและภายนอก จากผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะการจัดการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับสิทธิการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ จัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศผู้ด้อยโอกาสของจังหวัดขอนแก่น และสร้างเครือข่ายด้านการปฏิบัติงานเชิงรุก ติดตามการจัดสวัสดิการตามแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ต้องกำหนดแผนการบูรณาการทำงานร่วมกัน ของแต่ละหน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการ
2. การบูรณาการร่วมกับหน่วยภาครัฐ เพื่อรับการสนับสนุนบุคลากรที่มีเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส ครอบคลุมการให้บริการทุกด้าน
3. การนำเทคโนโลยีเข้ามามีการใช้การปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงานรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งนวัตกรรม การเดินทางของข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วไร้พรมแดน
4. จัดทำแผนการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสวัสดิการสงเคราะห์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์ได้นำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาตอบทบทวนทำความเข้าใจการปฏิบัติกับผู้ด้อยโอกาส
5. ควรจัดสรรงบประมาณด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถปรับชีวิตให้สมดุลกับสภาพเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐ ต้องจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้กับผู้ด้อยโอกาสส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างโอกาส ให้สามารถใช้ชีวิตได้เช่นบุคคลทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการติดตามและประเมินผล มีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและการดำเนินการจัดการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ และการมอบเครื่องอุปโภคบริโภคควรมีการปรับเปลี่ยนแนวทางเกี่ยวกับการช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับผู้ด้อยโอกาส เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการช่วยเหลือ

2. แนวทางการจัดสวัสดิการ ต้องกำหนดแผนบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ผู้ได้รับการสงเคราะห์ได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และครบวงจรทั้งด้านร่างกาย และจิตใจและปัจจัยพื้นฐานด้านอื่น เช่น การบูรณาการร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล สำนักงานพัฒนาสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน แก้ปัญหาความล่าช้าในกระบวนการให้ความช่วยเหลือ

3. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ ให้มีหลากหลายช่องทาง เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิ์ได้เข้าถึงสวัสดิการหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น

4. สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งเครือข่ายความร่วมมือทางด้านความรู้เทคโนโลยี เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง เป็นการเพิ่มช่องทางการช่วยเหลือด้านการรักษาสีตของผู้ด้อยโอกาสที่พึงจะได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ และเพิ่มโอกาสการได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ด้อยโอกาสทั้งในและนอกเขตจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความพอดีและพอประมาณอย่างมีเหตุผล ภายใต้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคงถาวร ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญที่สุดของพื้นฐานชีวิตมนุษย์ หากมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวรจะช่วยลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ทำให้ภาพรวมในการพัฒนาประเทศดีขึ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัดขอนแก่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ข้อ 27 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ข้อ 1 ลักษณะการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด(3) การจัดการศึกษา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด และไม่เป็นการซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพและมุ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด ประกอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ได้กำหนดแนวทางการสงเคราะห์ช่วยเหลือและสร้างศักยภาพแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในด้านการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชนในจังหวัด ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นร่วมกับส่วนราชการอื่นบูรณาการร่วมกัน ได้ดำเนินการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา

ดังนั้น ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้จังหวัดขอนแก่น ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านที่อยู่อาศัย

2. วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

1. เพื่อทราบถึงผลสำเร็จของโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการ
2. เพื่อทราบถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ
3. เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินโครงการ

3. ขอบเขตการติดตามและประเมินผล

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล คือ ประชาชนผู้ที่ประสบปัญหาไม่มีที่อยู่อาศัย บ้านทรุดโทรมเป็นผู้อพยพ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ยากจน ผู้พิการ หรือผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรงปลอดภัย
2. สามารถลดปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ครอบครัวยากจน ลดปัญหาสังคมในระดับครัวเรือน
3. คุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ยากจน ผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
4. ผลของการติดตามและประเมินผลโครงการ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

5. นิยามศัพท์

1. ผู้ด้อยโอกาส หมายถึง ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ และภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น

2. ผู้ยากไร้ หมายถึง ผู้ยากจน, ขาดแคลนไปทุกสิ่งทุกอย่าง คนที่ไม่มีจะกินและไม่มีที่พึ่งเช่น คนยากไร้.

3. ผู้พิการ หมายถึง ผู้ที่มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตประจำวัน จากความสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว คือ

3.1 ความพิการทางการเคลื่อนไหว คือ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือในการเข้าไปร่วมใน กิจกรรมในสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขนขาอ่อนแรง แขนขาขาด หรือจากภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงานของมือ เท้า แขน หรือขา

3.2 ความพิการทางกาย คือ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือในการเข้าไปร่วมใน กิจกรรมในสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัด

4. ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และจิตใจไปในทางที่เสื่อมลง มีบทบาท ทางสังคม และกิจกรรมในการประกอบอาชีพลดลง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ได้ศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางสังคมความเสมอภาคระบบสวัสดิการ
3. แนวคิดรูปแบบเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย
4. แนวคิดเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งหรือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ
6. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม แม้ว่างานสวัสดิการสังคมจะมีอยู่ในสังคมไทยมาช้านานแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีความสับสน และความไม่เข้าใจของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดความหมายของคำต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และขอบเขตของงานสวัสดิการสังคมเอาไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในแผนฉบับนี้

ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการสังคม ในปัจจุบัน มีคำที่เกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการสังคมหลายคำ ซึ่งแต่ละคำจะมีความหมาย ในตัวเองและมีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยในแผนฉบับนี้ได้ให้ความหมายของคำต่างๆ ดังนี้

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการ พื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้การมีสวัสดิการแรงงาน การมี ความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการ และบริการทางสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้อง คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับ และเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการ จัดบริการทางสังคมในทุกระดับ

สังคมสงเคราะห์ (Social Work) หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ทางวิชาชีพในการป้องกัน แก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาบุคคล กลุ่มชุมชน ทั้งที่ประสบและไม่ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวและชุมชน ตลอดจนสามารถปรับตัวเองให้เข้า กับสภาพแวดล้อม เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมต่อไป

การพัฒนาสังคม (Social Development) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดีทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม เพื่อประชาชน จะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา สุขภาพอนามัย การมีงานทำมีรายได้ที่เพียงพอ ในการครองชีพ ประชาชนได้รับความเสมอภาค ความยุติธรรม มีคุณภาพชีวิต ทั้งนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมใน กระบวนการเปลี่ยนแปลงทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) หมายความว่า การที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตใน สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีไม่ประสบปัญหาความยากจนไม่สิ้นหวังและมีความสุข ตลอดจนได้รับโอกาส อย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนา ศักยภาพของตนเอง

ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) หมายถึง การดำเนินงานทั้งของรัฐและสังคมที่จะช่วยลดปัญหาความยากจน ตลอดจนขจัดภัยพิบัติต่างๆ ฉะนั้น ความมั่นคงทางสังคมจึงมีความหมายกว้างขวาง กล่าวถึงมาตรการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อที่จะขจัดความยากจน และ ความเสี่ยงภัยต่างๆ โดยทั่วไปความมั่นคงทางสังคมจะครอบคลุมถึงการช่วยเหลือทางสังคม การประกันสังคมและการบริการสังคม

การช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) หมายถึง การช่วยเหลือประชาชนผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน โดยฝ่ายผู้ให้บริการหรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จะต้องมีการค้นหาสำรวจ ข้อเท็จจริงว่าผู้ที่จะได้รับบริการนั้นมีปัญหาความยากจนหรือเดือดร้อนจริง สมควรแก่การได้รับการ บริการช่วยเหลือ

การประกันสังคม (Social Insurance) หมายถึง มาตรการหนึ่งในการจัดบริการสวัสดิการสังคม เพื่อคุ้มครองป้องกันประชาชนที่มีรายได้ประจำไม่ได้รับความเดือดร้อน เมื่อต้อง สูญเสียรายได้ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพ เพื่อให้มีหลักประกันด้านการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การบริการสังคม (Social Services) หมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของ รัฐบาลและเอกชนที่มีต่อประชาชน ในการจัดสรรบริการเพื่อสร้างเสริมชีวิตความเป็นอยู่ และสวัสดิภาพของประชาชน ด้วยจุดมุ่งหมายของการป้องกัน การบำบัดความเดือดร้อน การสร้างเสริมและ พัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่สภาพ ทั้งนี้ บริการสังคมจะแตกต่างจากบริการสาธารณะและ สาธารณูปโภค ด้วยปัจจัยของการเป็นบริการที่มุ่งเน้นสวัสดิภาพของบุคคลมากกว่าการจัดสรรบริการ ทางกายภาพเพื่อชุมชนและโครงสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

การคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ความ คุ้มครองหรือให้หลักประกันทางสังคมในด้านต่างๆ อาทิกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ระบบ ประกันสังคมและบริการสังคม โดยให้ความสำคัญแก่กลุ่มประชากรที่ยากจนและด้อยโอกาส เพื่อให้ ได้รับสิทธิทางสังคม ในฐานะที่เป็นมนุษย์ อันเป็นความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

โครงข่ายการคุ้มครองทางสังคม (Social Safety Nets) หมายถึง ระบบการจัดบริการเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ยากจน คนด้อยโอกาส รวมทั้งผู้ได้รับการเสี่ยงภัยต่างๆ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง โดยได้รับสิทธิพื้นฐานเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป การดำเนินงานทางด้านโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมนี้ ภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชนมีบทบาทในการบริการหรือช่วยเหลือดังกล่าว

ผู้ด้อยโอกาส (Vulnerable Groups) หมายถึง ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนทั้งในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุข การเสียเปรียบ และไม่ได้รับความเป็นธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ประสบปัญหาในรูปแบบต่างๆ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมได้ตามปกติหรือ จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ รวมทั้งผู้ถูกทอดทิ้งทางสังคม ได้แก่ ผู้ที่หลุดจากกลไกทางสังคม ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรหรือบริการทางสังคมได้ หรือถูกกีดกันไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมหรือทางการเมืองขาดสิทธิประโยชน์และโอกาสที่จะยกระดับสถานภาพทางสังคมของตนเองให้ สูงขึ้น

การบูรณาการทางสังคม (Social Integration) หมายถึง การผนวกรวมกลุ่มที่มีความแตกต่างกันในสังคมไว้เป็นองค์ประกอบหลักของสังคม ทั้งนี้จะต้องยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางเพศ วัย ชาติพันธุ์อาชีพ สุขภาพอนามัย ทางกายและจิต การศึกษา หรืออื่นๆ โดยสรุปสวัสดิการสังคมมีความหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองทางสังคมและโครงข่ายความ ปลอดภัยทางสังคมที่มุ่งให้เกิด

ความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนและผู้ด้อยโอกาส สามารถ ดำรงชีวิตในสังคมในระดับที่พึงพอใจตนเองได้โดย มีการช่วยเหลือทางสังคม การประกันสังคมและการ บริการสังคมเป็นมาตรการหลัก เป็นศาสตร์และศิลป์ทาง วิชาชีพ ในการดำเนินงาน เพื่อบรรลุ จุดมุ่งหมายดังกล่าวเหล่านี้เป็นทิศทางของการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์

การเฝ้าระวังทางสังคม (Social warning) หมายถึง ระบบและกลไกที่สร้างขึ้นเพื่อ ติดตาม สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อใช้ในการวางแผน ควบคุม ป้องกันปัญหาทางสังคมที่ อาจจะเกิดขึ้นหรือ นำไปใช้เพื่อการดำเนินการลดปัจจัยเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของสวัสดิการสังคม และขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกัน และแก้ไข ปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อให้ประชาชน สามารถดำรงชีวิตในสังคม ได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการ พื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนา คุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดีการมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้การมีสวัสดิการแรงงาน การมี ความมั่นคงทางสังคม การมีนันทนาการ และบริการทางสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้อง คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับ และเข้ามามีส่วนร่วมใน ระบบการ จัดบริการทางสังคมในทุกระดับ

งานสวัสดิการสังคมเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ในสังคม ให้มีความ เป็นอยู่ที่ดี 8 ด้าน ดังนี้

1. การมีสุขภาพอนามัยที่ดีหมายความว่าถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การ รักษาพยาบาล การส่งเสริม และพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดย ประชาชนไม่ว่าเพศใด อายุวัยใด เชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่ในภูมิภาคใด หรืออยู่ ในวัฒนธรรมใด มีความสนใจ ในทางการเมืองมีแบบแผนการดำรงชีวิตเช่นใด หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับชั้นใดก็ตามพึงได้รับ บริการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัยที่ได้มาตรฐาน อย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรม สอดคล้องกับ ความ ต้องการและสถานการณ์ ปัญหาของบุคคล กลุ่ม บุคคล และประชาชน

2. การมีการศึกษาที่ดีหมายความว่าถึง ประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มี ความรู้ทักษะตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต อย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือ ด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการ การศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชนที่มี ข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้น พื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้ยากจน และ ผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทาง การเมือง ต่าง แบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกลเป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่ เพศ วัย ผิวพรรณ ต้องไม่เป็น เหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือได้รับการทาง การศึกษาน้อยกว่าหรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรม หรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป

3. การมีที่อยู่อาศัย หมายความว่าถึง การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่อัตภาพ ช่วย เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกันประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัย ตามแต่กำลัง ความสามารถ ของบุคคลที่จะได้มาอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่ดีไม่มีสภาพ เสื่อมโทรม แออัด แวดล้อมด้วยมลพิษหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติเสี่ยงต่อความ เสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

4. การมีงานทำ การมีรายได้ และการมีสวัสดิการแรงงาน หมายความว่า ประชาชนมี งานทำที่ทำให้มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ งานที่มีสวัสดิการที่ดีหรืออย่างน้อยตามที่ กฎหมายกำหนดงานที่ต้องไม่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ และอุบัติภัยต่างๆ ไม่เป็นงานที่สร้าง ความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ผิดศีลธรรมหรือผิดกฎหมาย ประชาชนมีความภาคภูมิใจ ในงานที่ทำและมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานนั้นๆ ประชาชนต้องได้รับรายได้และสวัสดิการจากการ ทำงานอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และยุติธรรม ประชาชนสามารถรวมกลุ่มรวมตัวกันปกป้อง ผลประโยชน์ของตนในรูปของสหภาพแรงงาน เมื่อมีการเลือกปฏิบัติหรือประชาชนทราบว่าไม่ได้รับ ความยุติธรรมในเรื่องรายได้สภาพการทำงาน การจ้างงาน และสวัสดิการแรงงาน ประชาชนต้อง ได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและกลไกด้าน แรงงานสัมพันธ์ต้องสามารถรองรับปัญหาและความต้องการของประชาชนด้านนี้ได้

5. การมีความมั่นคงทางรายได้หมายความว่า ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่ การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวในรูปของการ ประกันสังคมซึ่งครอบคลุม เรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตร การชดเชย การขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิกัด ทูพพลภาพ ขราภาพ และการว่างงาน การประกันสังคมเป็น มาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ได้รับ ความเดือดร้อน เมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมดบางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

6. กระบวนการยุติธรรม หมายความว่า การที่ประชาชนได้รับการคุ้มครองตาม กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้และได้รับความช่วยเหลือ ทางด้านกฎหมาย

7. นันทนาการ หมายความว่า ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิงและการ พักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบกดขี่ข่มเหง หรือละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ

8. การบริการสังคมทั่วไป หมายความว่า การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้คน ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่อัตภาพ การจัดสวัสดิการ ชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสวัสดิการสังคม เป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการกระแสรองหรือทางเลือก ที่ดำเนินการโดยประชาชนเอง จึงสามารถดำเนินการได้ไม่ว่ารัฐบาลจะดำเนินนโยบายสวัสดิการสังคม ตามแนวคิดใดก็ตาม รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนมีทั้งรูปแบบธรรมชาติและรูปแบบที่มีการจัดการ โดยรูปแบบที่มีการจัดการนั้นสามารถกำหนดได้ 5 รูปแบบ ได้แก่ การจัดสวัสดิการจากฐานองค์กร การเงินชุมชน การจัดสวัสดิการจากฐานการผลิตและธุรกิจชุมชน การจัดสวัสดิการจากฐานการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการจากฐานอุดมการณ์/ศาสนาและการจัดสวัสดิการจากฐานผู้ยากลำบาก

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม

การพัฒนาสังคมมีรากฐานทางแนวคิดและทฤษฎีมายาวนานและเป็นสากล เป็นการพัฒนาที่มีความหมายครอบคลุมกว้าง และเกี่ยวข้องกบศักยภาพของมนุษย์ในการสร้างสรรค์สังคม (Cleveland and Jacobs, 1999) เป็นเรื่องของความใฝ่ฝัน ความคิดและการตื่นตัวของมนุษย์ใน การตระหนักถึงสภาพปัญหาของสังคม และต้องการแก้ปัญหาที่มนุษย์ประสบอย่างสร้างสรรค์ โดยนัย นี้ การพัฒนาสังคมจึงเกี่ยวพันกับมิติต่างๆ ของความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทั้งความ เชื่อ ศักดิ์ศรี ค่านิยม อุดมการณ์ จารีตขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม กฎระเบียบ บรรทัดฐาน ทางวัฒนธรรม ความรู้การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคน สถาบัน เศรษฐกิจการเมือง ตลอดจนไปถึง ศาสนาและจิตวิญญาณ

แนวคิดว่าด้วยการพัฒนา

มีกำเนิดมาจากโลกตะวันตกโดยเริ่มจากแนวคิดที่ให้ ความสำคัญกับการขยายตัวหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจ และต่อมาได้แพร่ขยายไปมีอิทธิพลครอบงำการกำหนดนโยบายในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศในโลกรที่สาม (Third World Countries) ซึ่งเคยตกเป็นอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจในโลกตะวันตก และประเทศอื่นๆ ที่ถูก จัดให้เป็นประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม โดย เนื้อหาแล้วประวัติศาสตร์แนวความคิดว่าด้วยการพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นลำดับ จากการเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมาเป็นการกระจายความเติบโตทางเศรษฐกิจ การเน้นความจำเป็นขั้น พื้นฐาน จนมาถึงการเน้นในตัวมนุษย์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกันและความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างยั่งยืน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าแนวคิด การพัฒนามีวิวัฒนาการจากที่เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงแรกๆ ค่อยๆ ไปสู่การพัฒนาที่ให้ ความสำคัญกับมนุษย์และสังคมมากขึ้นในระยะหลัง

แนวคิดว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตมีบทบาทสำคัญ ทั้งในการสร้างความผาสุกของมนุษย์ในการดำรงชีวิตและ ในการสร้างผลงานที่มีคุณค่าเฉพาะด้านในการทำงาน เรื่องของความสุขและคุณภาพชีวิต ไม่ใช่เป็น เรื่องใหม่ เพราะได้มีการกล่าวกันมาตั้งแต่ยุคอริสโตเติล แต่ก็เป็นความหมายในเชิง “จริยธรรม” ซึ่งเป็นความหมายที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาแนวความคิดที่เกี่ยวข้องในหมู่นักวิชาการของโลกตะวันตกใน เวลาต่อมาอริสโตเติลได้ชี้ให้เห็นถึงแนวทางที่นำไปสู่ความผาสุก หรือที่เรียกว่า “Eudaimonia” ใน การให้ความหมายในเชิงระบบของความสุข ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนให้เป็นคำศัพท์สมัยใหม่คือ “Happiness” และได้นำมาหลอมรวมเข้ากับความคิดของนักปรัชญาตะวันตกด้วย ใน คริสตทศวรรษ ที่ 1940 รัฐบาลของหลายประเทศในโลกตะวันตกได้พัฒนานโยบายในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ของประชาชน โดยมองว่าคุณภาพชีวิตของคนครอบคลุมมิติต่างๆ ของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสุขภาพ ด้านการเมือง การทำงานและรายได้ ความรัก การดำเนินชีวิตประจำวัน มิตรภาพ จินตนาการ ดนตรี วรรณกรรม สวัสดิการสังคม ตลอดจนด้านศาสนา (Oliver et al., 1996) พัฒนาการทางด้านแนวคิดและความหมายของคุณภาพชีวิตมีความเป็นมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อคริสต์ ทศวรรษที่ 1950 อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการ แสดงพฤติกรรมของมนุษย์และได้พัฒนาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์อันโด่งดัง (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) ซึ่งสรุปได้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีรากฐานมาจาก ความต้องการ ซึ่งมี 5 ระดับ เรียงจากความต้องการขั้นต่ำสุดหรือขั้นพื้นฐาน ไปสู่ความต้องการขั้น สูงสุด ซึ่งมาสโลว์เรียกชื่อความต้องการระดับต่างๆ นี้ พร้อมกับอธิบายถึงลักษณะของความ ต้องการ ในแต่ละระดับดังต่อไปนี้ (Maslow, 1970)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการอันดับต้น ของมนุษย์ทุกคน ซึ่งเป็นความต้องการสนองสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อันได้แก่ความต้องการ อาหาร น้ำดื่ม ที่พักอาศัย ยารักษาโรค การพักผ่อนนอนหลับ อุดมภูมิที่เหมาะสม ความต้องการทาง เพศ เป็นต้น
2. ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการลำดับ ถัดมา จะค่อยๆ ก่อตัวเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการลำดับแรกจนครบหรือเกือบจะ สมบูรณ์แล้ว ตัวอย่างของความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย เช่น ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยใน การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพการมีงานที่มั่นคง การมีบำนาญบำนาญ หรือประกันชีวิต เพื่อ รองรับการดำรงชีวิตในบั้นปลายเมื่อถึงวัยที่ ต้องหยุดการทำงาน ฯลฯ

3. ความต้องการความรักและการเป็นที่รัก (Love/ Belongingness Needs) เป็น ความปรารถนาที่จะได้รับความรักหรือการรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคม เช่น การมีครอบครัว เพื่อน คนรักการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นในสังคมหรือชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคม วิชาชีพ ฯลฯ

4. ความต้องการการยอมรับและยกย่อง (Esteem Needs) ความต้องการในขั้นนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ขั้นพื้นฐาน (Lower Level Needs) ได้แก่การได้รับการยอมรับนับ ถือ การมีสถานภาพทางสังคมการเป็นที่สนใจการมีศักดิ์ศรี การมีชื่อเสียง การมีอิทธิพล ฯลฯ และ ระดับความต้องการในระดับสูงขึ้นไป (Higher Level Needs) ได้แก่ ความเชื่อมั่นในงาน สมรรถนะ การเป็นแบบอย่าง ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ฯลฯ

5. ความต้องการความสำเร็จและการประจักษ์ในตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง หรือความสามารถที่จะ บรรลุถึงศักยภาพที่สูงที่สุดของตนเอง โดยปกติแล้วความต้องการของมนุษย์มีพัฒนาการเป็นลำดับต่อเนื่องกัน แม้จะมีความ เหลื่อมระหว่างลำดับตรงรอยต่ออยู่บ้างก็ตาม กล่าวคือ เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการ ในขั้นต้นแล้วก็จะมีความปรารถนาในขั้นสูงต่อไปเป็นลำดับ แต่ถ้าความต้องการในแต่ละระดับนั้น ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดความเครียดและกระตุ้นให้เกิดแรงขับเคลื่อนในการหาวิธีการที่จะ ให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการเพื่อลดความตึงเครียด หรือให้เกิดความพึงพอใจขึ้นมา เมื่อเกิดความพึง พอใจแล้วความปรารถนาขั้นต่อไปก็จะเกิดขึ้นตามมาต่อไปเรื่อยๆ จนถึงขั้นสูงสุด ทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมนุษย์ที่มาสโลว์ได้เสนอนี้ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีการนำเสนอภายหลัง ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและมีการพัฒนาแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตที่มีการผลักดันออกมาเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ นำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ให้เกิดการพัฒนาสังคมในหมู่ประชาชนไทยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบันรัฐบาล ยังมีการสำรวจข้อมูล จปฐ. โดยการทำในระดับชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพิจารณา เชนนโยบายในการพัฒนา นอกจากนี้ แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตยังเป็นฐานที่สำคัญของการ พัฒนาแนวคิดอื่นๆ ที่มีการกล่าวถึงในระยะหลัง แต่อาจจะไม่ได้มีการผลักดันเชิงนโยบายอย่างชัดเจน เท่าแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะแนวคิดความอยู่ดีมีสุข (Wellbeing)

แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์

แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เป็นแนวคิดใหม่ที่เสนอเป็น ระเบียบวาระโลก ในรายงาน "การพัฒนามนุษย์ 1994" ของแผนงานพัฒนาองค์การสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP) เป็นแนวคิดที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง(People Centered) และได้มีการจัดทำรายงานขึ้นมาอีกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งอิทธิพลต่อนโยบายการพัฒนาในประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาในระดับหนึ่ง เช่น ในประเทศไทยได้มีการบรรจุ แผนพัฒนาที่ถือประชาชนเป็นศูนย์กลางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่ง เป็นแผนที่มีการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ของการพัฒนา โดยเชื่อว่าเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความ เปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมีประสิทธิภาพ (ธรรมรักษ์ การพิชิต, 2543) รายงานการพัฒนามนุษย์ของ UNDP ถือเป็นการพยายามครั้งใหญ่ที่จะให้คำจำกัด ความของความมั่นคงจากเดิมที่มักหมายถึงความมั่นคงของชาติ อันประกอบด้วยรัฐและดินแดนมา เป็นความมั่นคงของประชาชนซึ่งเป็นพื้นฐานของชาติและจากความมั่นคงทางแสนยานุภาพ สู่ความ มั่นคงทางการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีการกล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) ในแง่ ของเสรีภาพจากความหวาดกลัว (Freedom from Fear) และเสรีภาพจากความต้องการ (Freedom from Want) ในทางวิชาการ โดยในปี 1999 หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียที่ส่งผลกระทบไปทั่ว โลก ที่น่าสนใจคือ รายงานการพัฒนามนุษย์ของ UNDP นี้มีการปรับเปลี่ยน โดยการ

ยกประเด็นใหม่ๆ ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง เช่น รายงาน "การพัฒนามนุษย์ 1999" ได้กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์อีกครั้ง และรายงานชิ้นนี้ได้กล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ในเชิงลบไว้ด้วย โดยชี้ว่า มนุษย์ทั้งในประเทศ พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ได้เผชิญกับความไม่มั่นคงอะไรบางอย่างในกระบวนโลกาภิวัตน์ ซึ่งได้จำแนก ออกเป็น 7 ประการด้วยกันได้แก่ 1) ความผันผวนทางการเงินและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ 2) ความไม่มั่นคงทางอาชีพและรายได้ 3) ความไม่มั่นคงทางสุขภาพ 4) ความไม่มั่นคงทางวัฒนธรรม 5) ความไม่มั่นคงส่วนบุคคล เช่น การเผชิญกับอาชญากรรม การค้ายาเสพติดและการค้ามนุษย์ 6) ความไม่มั่นคงทางสิ่งแวดล้อม และ 7) ความไม่มั่นคงทางการเมืองและชุมชน ได้แก่ การเกิดความตึงเครียด ทางสังคม เช่น ในรูปของสงคราม ทั้งระหว่างประเทศและสงครามกลางเมือง อันก่อผลกระทบต่อ เสถียรภาพทางการเมืองและความเป็นปึกแผ่นของชุมชน (UNDP, 1999) และที่น่าสังเกตอย่างมากก็คือ รายงานนี้เป็นรายงานที่เป็นทางการระดับโลกที่ เชื่อมโยงความมั่นคงและความไม่มั่นคงของมนุษย์ เข้ากับกระบวนกรโลกาภิวัตน์และเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยน ให้กระบวนกรนี้ให้มีโฉมหน้าเป็นมนุษย์ (Globalization with a Human Face) ทำให้กระบวนกรโลกาภิวัตน์กลายเป็นเครื่องมือหรือกลไก แห่งการพัฒนาหรือการสร้างเสริมความเจริญ ที่ถูกมองว่าจะส่งผลกลับในการสร้างความไม่มั่นคงแก่มนุษย์ ขึ้น และมีแนวโน้มจะกลายเป็นปัญหาที่เด่นชัดขึ้นทุกที ในรายงานการพัฒนามนุษย์ 2000 ได้ใช้ชื่อ ว่า "สิทธิมนุษยชนกับการพัฒนามนุษย์ เพื่อเสรีภาพและความเป็นปึกแผ่น (Solidarity)" อันเป็นการ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิมนุษยชน การพัฒนามนุษย์และความมั่นคงของมนุษย์เข้าด้วยกัน โดย เห็นว่าสิทธิมนุษยชนและการพัฒนามนุษย์มีวิสัยทัศน์และจุดประสงค์ร่วมกัน ได้แก่ การสร้างความ มั่นคงแก่เสรีภาพ การอยู่ดีมีสุขและศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคนทั่วโลก โดยได้จำแนกความมั่นคงทาง เสรีภาพออกเป็น 7 ประการ ได้แก่ 1) เสรีภาพจากการกีดกัน 2) เสรีภาพจากความต้องการ 3) เสรีภาพในการพัฒนาและการประจักษ์ในศักยภาพแห่งตน 4) เสรีภาพจากความหวาดกลัว เช่น ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของบุคคล 5) เสรีภาพจากความอยุติธรรมและการละเมิดการปกครองโดยกฎหมาย 6) เสรีภาพทางความคิด การพูดและการรวมกลุ่ม 7) เสรีภาพในการทำงานที่เหมาะสมไม่ถูกขูดรีด (UNDP, 2000)

สำหรับความหมายของความมั่นคงของมนุษย์ได้มีความพยายามโดยนักวิชาการถึง ความหมายและความเชื่อมโยงกับแนวคิดการพัฒนาอื่นๆ ที่มีมาก่อน เช่น แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน ในที่สุดมีความเห็นว่าสิทธิมนุษยชนตามปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนและคำประกาศอื่นทำนอง เดียวกัน เช่น สิทธิสตรี และสิทธิเด็กนั้น ถือเป็นเรื่องพื้นฐานกว่า นั่นคือ สิทธิมนุษยชนถือเป็นหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องประกันสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งได้แก่ อาหาร สุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัย ครอบครัว ประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม การปกครองกฎหมาย การ ป้องกันการค้าทาสการทรมาน การปฏิบัติและการลงโทษที่ผิดความเป็นมนุษย์ส่วนความมั่นคงมนุษย์ ไม่ได้บังคับให้ต้องปฏิบัติมากเท่าการนำความมั่นคง ของมนุษย์มาอยู่ในบริบทของสิทธิมนุษยชน จึงเป็นการเรียกร้องให้มีการปฏิบัติมากขึ้น โดยทำให้เห็นว่าความมั่นคงของบุคคล ประเทศ และระหว่าง ประเทศ ต้องการการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การพัฒนาต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับในสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เพราะสิทธิมนุษยชนจะช่วยแก้ไขความขัดแย้งและสร้างสันติภาพ ในขณะที่ความมั่นคงของมนุษย์ก็ช่วยเสริมความเข้มแข็งแก่สิทธิมนุษยชนในหลายด้าน เช่น ช่วยลดแรงกดดันที่ มากเกินไปของรัฐต่อสิทธิต่างๆ โดยอ้างความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งการละเมิดสิทธิทางเศรษฐกิจสภาพแวดล้อมธรรมชาติและทางวัฒนธรรมของประชาชน โดยใช้การสร้างเสริมความเจริญเป็นข้ออ้างนอกจากนี้ความมั่นคงมนุษย์ยังช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกัน ส่วนการพัฒนาที่มีแก่นแกนอยู่ที่ความยั่งยืนและการพึ่งตนเองได้เป็นสิ่งที่จะต้องยึดถือเป็นใจกลาง ในการสร้างความมั่นคงของมนุษย์ เช่น การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสควรเกิดขึ้นเพื่อการสร้างให้ชุมชนนั้น สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ไม่ใช่เพื่อให้รอดตายไปเฉพาะหน้า

แนวคิดเรื่องคุณภาพสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพสังคม (Social Quality) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นโดยนักวิชาการ จากประเทศยุโรปในช่วงกลางของทศวรรษ 1990 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขจุดอ่อนและสร้างดุลยภาพให้เกิดขึ้น ระหว่างการวัดผลการพัฒนาโดยมุ่งเน้นตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวมาเน้นตัวชี้วัดทางด้านสังคม ประกอบด้วย ซึ่งในช่วงแรกของการพัฒนาจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายและเริ่มมีการ สร้างองค์ความรู้ในเชิงทฤษฎีมากขึ้นในช่วงต่อมา

คุณภาพสังคมตามคำนิยามของ Beck และคณะ (1997: 3) หมายถึง ระดับความสามารถของ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจภายใต้สภาพแวดล้อม ที่เอื้อให้เกิดสภาพความเป็นอยู่ ที่ดี และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

คุณภาพสังคมมีจุดเน้นทั้งในระดับสังคมและปัจเจกบุคคลคุณภาพสังคมในภาพรวมจะไม่ใช้ หมายรวมเฉพาะการเพิ่มขึ้นของคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกแต่ละคนเท่านั้น แต่จะหมายรวมถึงสภาพที่ดีขึ้นของ สังคมโดยรวม และการมองสังคมในลักษณะองค์รวมโดยเฉพาะสังคมที่มีคุณภาพหมายถึงสังคมที่ประสบ ความสำเร็จทั้งในด้านเศรษฐกิจ และมีการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมและ ความเป็นธรรมทางสังคม

สังคมที่มีคุณภาพในระดับดีจะต้องเป็นสังคมที่มีคุณลักษณะตามที่ Walker (1998: 109) กล่าว ไว้ คือ เป็นสังคมที่สมาชิกมีความสามารถและเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งด้านสังคมและ เศรษฐกิจ และการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพ พื้นฐานและระบบสวัสดิการที่เหมาะสมในชุมชน โดยเฉพาะการที่จะ สามารถเข้ามีส่วนร่วมนั้น สมาชิกของ สังคม ทุกๆ คนจะต้องมีโอกาสในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (Economic security) สมาชิก ทุกคน ได้รับการยอมรับอย่างเท่าเทียมกัน (Social inclusion) อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความสมานฉันท์ (Cohesive communities) และมีการเสริมพลังให้ เกิดมากขึ้น (Empowerment) ที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ หรือ อาจ สรุปได้ว่าคุณภาพ สังคมจะขึ้นอยู่กับระดับของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ปัจเจกบุคคลมีโอกาสเข้าถึงได้ อย่างพร้อมหน้ากัน

จุดมุ่งหมายของแนวคิดคุณภาพสังคมเป็นการเน้นที่ภาพรวมครอบคลุมทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและ นามธรรม โดย Beck และคณะ (1997) ได้แยกมิติของคุณภาพสังคมซึ่งมีลักษณะ เชื่อมโยงกันเป็น 4 มิติ ได้แก่ ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic security) การ ยอมรับเป็นสมาชิกของสังคม (Social inclusion) ความสมานฉันท์ทางสังคม (Social cohesion) และการเสริมสร้างพลังทางสังคมให้แก่ประชาชน (Social empowerment)

1. ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ความต้องการพื้นฐานซึ่งสนองตอบความ จำเป็นในแต่ละวันของบุคคลได้รับการตอบสนองโดยระบบ และหน่วยงานที่เป็นผู้จัด หรือดูแลด้านสวัสดิการใน ระดับพื้นฐานของความมั่นคงทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่บุคคลพึงได้รับ จะได้แก่การคุ้มครองเกี่ยวกับความ จำเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การมีงานทำ การมีสุขภาพที่ดี และ การสนองตอบทางวัตถุในกรณีอื่นๆ

2. ความสมานฉันท์ทางสังคม เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่เป็นอุปสรรคหรือลดทอน ความ เข้มแข็ง ของเครือข่ายความร่วมมือทางสังคม หรือโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม ทั้งนี้ระดับของความสมานฉันท์ที่ ยอมรับได้จะต้องเป็นระดับที่คนทุกๆ คนในสังคมสามารถที่จะอยู่ในสังคมในฐานะ ของมนุษย์อย่างแท้จริงและใน ทางตรงข้ามความรุนแรงทางสังคมจะแสดงออกในลักษณะของการแบ่งแยกระหว่างภูมิภาค ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำ ใจของชนกลุ่มน้อย การไม่เท่าเทียมกันในโอกาสที่จะเข้าถึงทรัพยากรและการบริการที่รัฐจัดให้ รวมถึงความไม่เท่า เทียมกันของส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจ ซึ่งความสมานฉันท์ทางสังคมนี้จะเกี่ยวข้องกับสภาพทางสังคมที่เป็นวัตถุและ ความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

3. การยอมรับเป็นสมาชิกของสังคมจะเกี่ยวข้องกับหลักของความเสมอภาคเท่าเทียม กันและรวมถึงโครงสร้างทางสังคมที่จะก่อให้เกิดสภาพการณ์ของความไม่เสมอภาคเท่าเทียมกันดังกล่าว เป้าหมายหลักของมิตินี้คือการครอบคลุมของบริการ ซึ่งจะเป็นผลจากการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี สถานการณ์แรงงานและลักษณะบริการหรือการสนองตอบทางวัตถุที่เป็นส่วนรวม โดยเฉพาะการดูแลเกี่ยวกับกลไกที่จะไม่ก่อให้เกิดการกีดกัน ขัดขวางหรือลดระดับของการเอารัดเอาเปรียบทางสังคมให้น้อยที่สุด

4. การเสริมสร้างพลังทางสังคมให้แก่ประชาชน หมายถึง ความรู้สึกหรือสำนึกใน ความสามารถหรือสมรรถนะส่วนบุคคลในอันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งเป้าหมายหลักของการเสริมสร้างพลัง คือการส่งเสริมให้คน (People) สามารถ เป็นพลเมือง (Citizens) ที่มีศักยภาพ และมีอำนาจอย่างแท้จริง การสร้างความเข้มแข็งดังกล่าวนี้จะเกี่ยวข้องกับแนวคิดทั้งที่เป็นเหตุ (Active) และเป็น ผล (Passive) ในส่วนที่เป็นเหตุจะได้แก่ความรู้สึกมีพลังในตน (Self-empowerment) และในทาง กลับกัน ส่วนที่เป็นผลคือวิธีการที่จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งเป็นความพยายามที่จะส่งเสริมและสร้างบรรยากาศหรือกลไกให้ความเข้มแข็งเกิดขึ้น

ระบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย

แผนยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555 - 2559 ได้กำหนดนิยาม ศัพท์ของระบบสวัสดิการสังคมของประเทศไทยว่า หมายถึง ระบบการการจัดบริการทางสังคมที่มีการ จัดสวัสดิการแบบพหุลักษณะภายใต้การบูรณาการความร่วมมือขององค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรสาธารณประโยชน์และภาคส่วนอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการทางสังคมที่มี องค์ประกอบ 4 เสา ได้แก่ เสาที่หนึ่ง : การช่วยเหลือทางสังคม เสาที่สอง : การประกันสังคม เสาที่ สาม : การบริการสังคม และเสาที่สี่ : การสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม

เสาที่หนึ่ง : การช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) หมายถึง มาตรการหนึ่งของระบบสวัสดิการสังคมไทยที่มุ่งช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมต่างๆ โดยการให้บริการที่เหมาะสม ในลักษณะต่างๆ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย บริการ การสวัสดิการลักษณะนี้จึงเป็นบริการสงเคราะห์ ช่วยเหลือแก่กลุ่มเด็กและเยาวชน สตรีคนพิการ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ประสบภัยที่มี ปัญหาความเดือดร้อน

เสาที่สอง : การประกันสังคม (Social Insurance หรือ Social Protection) หมายถึง มาตรการหนึ่งของระบบสวัสดิการสังคมไทยซึ่งจัดโดยภาครัฐเพื่อคุ้มครองป้องกันประชาชนที่มีรายได้ ไม่ให้ได้รับความเดือดร้อน เมื่อต้องสูญเสียรายได้ทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การ เลี้ยงชีพ เพื่อให้มีหลักประกันด้านการดำรงชีวิตได้ตามสมควร โดยครอบคลุมทั้งกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ข้าราชการและประชาชนทั่วไป เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนเงินทดแทน กองทุนบำเหน็จ ข้าราชการ กองทุนสวัสดิการครูในโรงเรียน เอกชน เป็นต้น

เสาที่สาม : การบริการทางสังคม (Social Services) หมายถึง มาตรการหนึ่งของระบบสวัสดิการสังคมไทยเป็นการจัดสวัสดิการสังคม โดยรัฐและเอกชนที่มีต่อประชาชนเพื่อเสริมสร้าง ชีวิต ความเป็นอยู่ และสวัสดิภาพของประชาชน เป็นการให้บริการสวัสดิการสังคมโดยรัฐที่มี วัตถุประสงค์ เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน ครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ การศึกษา การ สาธารณสุข สิ่งอำนวยความสะดวก และที่อยู่อาศัย เช่น การศึกษาภาคบังคับแบบเรียน ฟรีระบบ ประกันสุขภาพถ้วนหน้า เบี้ยความพิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นต้น

เสาที่สี่ : การสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม (Social partnership support) หมายถึง หนึ่งในมาตรการทางสังคมของการสร้างสังคมสวัสดิการที่เป็นการดำเนินการขององค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม อาสาสมัคร สถาบันการศึกษา ภาคธุรกิจที่เข้ามาช่วยเหลือรับมือกับปัญหาสังคม และกิจการประกันภัยของเอกชน เช่น การรวมกลุ่มขององค์กรชุมชนที่เข้าร่วมในกระบวนการ พัฒนาการดำเนินกิจการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม Corporate Social Responsibility : CSR) การประกันภัยของเอกชน(ประกันชีวิตและประกันวินาศภัย) เป็นต้น

ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคม

เมื่อพิจารณาถึงนิยามความหมายคำว่า ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเป็น ธรรมในสังคม คำสามคำนี้มีความหมายที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งในประเทศไทยก็มีการใช้หรือให้ความหมาย ในมุมมองหรือบริบทที่แตกต่างกันโดยเฉพาะคำว่าความเป็นธรรมในสังคมนั้น เริ่มเป็นสิ่งที่นักวิชาการ ทางด้านกฎหมายมีการกล่าวถึงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันกฎหมายมิใช่คำตอบเดียวที่จะสร้างให้เกิดความเป็นธรรมได้แม้การบัญญัติกฎหมายจะได้คำนึงถึงความเท่าเทียม และความเสมอภาคกันแล้วก็ตามแต่กฎหมายที่มีความเท่าเทียมและความเสมอภาคซึ่งถือว่ามีความยุติธรรม ในทางกฎหมายอาจไม่ได้ทำให้สังคมเกิดความเป็นธรรมขึ้นมาเสมอไป ทั้งนี้เพื่อเทียบเคียงกับคำว่าความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคมในภาษาไทย ผู้เขียนพบว่ามีการให้ความหมายของ คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่สามารถเทียบเคียงกันได้คือ คำว่า “Equality” “Equity” และ “Social Justice” ซึ่งจากการศึกษาและทัศนะของผู้เขียนแล้วสามารถนิยามความหมายของแต่ละคำได้ดังนี้

ความเท่าเทียม (Equality) เป็นมุมมองที่ ถือว่าบุคคลทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่าง เท่าเทียมกันโดยมิได้พิจารณาหรือคำนึงถึงข้อแตกต่างของแต่ละบุคคลเลย

ความเสมอภาค (Equity) นั้น มีนัยที่แตกต่างกับคำว่าความเท่าเทียม โดยเฉพาะใน มุมมองทางกฎหมายแล้ว จะมีได้เรียกร้องให้ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ มิได้ หมายความว่าบุคคลทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้คำนึงถึงข้อแตกต่างใดๆ เลย แต่เฉพาะกรณีสิ่งสองสิ่งมีสาระสำคัญเหมือนกัน จึงควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และ กรณีสิ่งสองสิ่งมีสาระสำคัญต่างกันจะต้องได้รับการปฏิบัติที่ต่างกัน เพราะหากทุกคนจะต้องได้รับ การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้คำนึงถึงข้อแตกต่างใดๆ เช่น บุคคลทุกคนจะต้องเสียภาษีอย่าง เท่าเทียมกันหมดโดยมิต้องคำนึงถึงรายได้ของบุคคลนั้น หรือว่าทุกคนจะต้องได้รับสิทธิเรียกร้องใน การได้รับความสงเคราะห์อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นของบุคคลนั้นๆ ในที่สุดจะ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างไม่เสมอภาคต่อบุคคลบางกลุ่ม ดังนั้น เรื่องของความเสมอภาคจึงต้องเป็นกรณี ที่มีการเปรียบเทียบกันระหว่างข้อเท็จจริง 2 ข้อเท็จจริง หรือบุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม โดยจะต้องคำนึงว่าไม่มีข้อเท็จจริงใดๆ หรือบุคคลใด หรือกลุ่มบุคคลใด จะเหมือนกันทุกประการกับ อีกข้อเท็จจริงหนึ่ง หรืออีกบุคคลหนึ่ง หรืออีกกลุ่มบุคคลหนึ่ง นอกจากนั้นแล้ว การจัดสวัสดิการสังคม ก็ถือเป็นบริการสาธารณะที่รัฐต้องจัดขึ้น ซึ่งภายใต้แนวคิดของการจัดบริการสาธารณะก็เป็นที่ยอมรับ กันว่าต้องคำนึงถึงความเสมอภาคด้วย

ความเป็นธรรมในสังคม (Social Justice) นั้น ได้มีนักวิชาการทาง สังคมศาสตร์และ ทางกฎหมายที่ได้นิยามความหมายของความเป็นธรรมในสังคมในหลากหลายมิติแต่สิ่งหนึ่งที่มี ความเห็นที่คล้ายคลึงกันคือมิติของความเป็นธรรมในสังคมหรือความยุติธรรม ทางสังคมมีความ ซับซ้อนกว่าความยุติธรรมในทางกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรม

ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความ เป็นธรรมในสังคมกับระบบการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทย

จากการศึกษาแนวคิดของความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความ เป็นธรรมในสังคม ตลอดจนระบบการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทยภายใต้แนวคิดสี่เสาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ระบบ การจัดสวัสดิการสังคมในแต่ละเสานั้นก็มีพื้นฐานแนวคิดที่ต้องคำนึงถึงความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความ เป็นธรรมในสังคมทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าระบบนั้นมีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ความเท่าเทียมกับระบบสวัสดิการตามแนวคิดการบริการสังคม

การจัดสวัสดิการตามแนวคิดการบริการสังคมเป็นบริการที่รัฐจัดให้โดยถือว่าทุกคน จึงมี สิทธิขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุทุก คนโดยจ่ายเป็นลักษณะขั้นบันไดตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปีได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 600 บาท ต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 70-79 ปีได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 700 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 80-89 ปีได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 800 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ 90 ปี ขึ้น ไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 1,000 บาทต่อเดือน หรือกรณีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติให้การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการให้ทุกคนได้รับการศึกษาเป็น เวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษา ภาคบังคับ (ระดับ ม.3) อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่ายเป็นต้น ดังนั้น หากบุคคลใดมีอายุถึงเกณฑ์หรือมีคุณสมบัติครบตามที่สวัสดิการบริการสังคม นั้น กำหนดย่อมมีสิทธิได้รับสวัสดิการนั้น แต่หาก บุคคลนั้นไม่ได้รับสิทธิหรือสวัสดิการบริการสังคมดังกล่าวทั้งๆ ที่ตนควรจะได้รับ นั้นหมายถึงเกิด ความไม่เท่าเทียม (Inequality) กันขึ้น

2. ความเท่าเทียมกับระบบสวัสดิการ ตามแนวคิดการประกันสังคม

การจัดสวัสดิการตามแนวคิดประกันสังคมเป็นสวัสดิการที่มีวัตถุประสงค์เป็นการประกัน รายได้ ในอนาคต ซึ่งพิจารณาจากแต่ละประเภทของการประกอบอาชีพ เช่น กรณีของ ข้าราชการจะมี กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กรณีแรงงานในระบบจะมีประกันสังคม กรณี แรงงานนอกระบบ จะมีประกันสังคมแบบสมัครใจตามมาตรา 40 และกองทุนการออมแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งการจัด สวัสดิการประเภทนี้จะยึดหลักความเท่าเทียมกันภายใต้ประเภทของการประกอบ อาชีพตน กล่าวคือ หากเป็นข้าราชการเหมือนกันก็ต้องได้รับสิทธิตามกองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการเช่นเดียวกัน หรือหากเป็นแรงงานนอกระบบเหมือนกันก็ต้องได้รับสิทธิประกันสังคมแบบสมัครใจตามมาตรา 40 และกองทุนการออมแห่งชาติอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น แนวคิดการจัด สวัสดิการสังคมในเสา ประกันสังคมนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดความเท่าเทียมกัน (Equality) เป็นหลัก

2. แนวคิดเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางสังคมความเสมอภาคระบบสวัสดิการ

การช่วยเหลือทางสังคม เป็นบริการของรัฐที่จัดให้กับผู้ที่ประสบความเดือดร้อนหรือ ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ยกตัวอย่างเช่น การจัดสวัสดิการให้แก่ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หรือมีความขาดแคลน เมื่อเทียบกับผู้สูงอายุทั่วไปได้แก่การสงเคราะห์ครอบครัว การซ่อมแซมที่อยู่ อาศัยเพื่อปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การกู้ยืมเงินประกอบอาชีพ หรือกรณีรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษาในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิ และความเสมอภาคทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เป็นต้น การจัดระบบสวัสดิการตามแนวคิดการช่วยเหลือทางสังคมนี้จึงสอดคล้องกับหลักความเสมอภาค ตามกฎหมายที่มีได้เรียกร้องให้ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันอย่างสิ้นเชิง แต่เฉพาะสิ่งสองสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกัน จึงควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และหากสิ่งสองสิ่งมีสาระสำคัญต่างกันจะต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ระบบการจัดสวัสดิการสังคมตามแนวคิดการช่วยเหลือทางสังคม จึงมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์บุคคลบางกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็น และอยู่

ในภาวะยากลำบากมากกว่าบุคคลทั่วไป เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเสมอภาค(Equity)ทัดเทียมกับคนทั่วไปนั่นเอง

ความเป็นธรรมในสังคมกับระบบสวัสดิการตามแนวคิดการสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม เนื่องด้วยระบบสวัสดิการตามแนวคิดการบริการสังคม แนวคิดการประกันสังคม และ แนวคิดการช่วยเหลือทางสังคม ล้วนเป็นระบบสวัสดิการที่เกิดจากการจัดของรัฐเป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันประสบปัญหาหลายประการในการจัดสวัสดิการยกตัวอย่างเช่น

1. งบประมาณการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอนาคตที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่าง ก้าว กระโดดอันเนื่องมาจากเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยในช่วงปี 2552 รายจ่ายสำหรับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเท่ากับ 10,970 ล้านบาท ปี 2553 เท่ากับ 2,0319 ล้านบาท และปี 2554 เท่ากับ 32,924 ล้านบาท และในปี 2558 ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบ ขั้นบันได สำหรับผู้สูงอายุจำนวน 7,749,138 คน เป็นจำนวนเงิน 61,879,284,200 ล้านบาท (ข้อมูล ณ เม.ย. 2558 จากกองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์)

2. การจัดบริการสาธารณะทางการศึกษาโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานที่ ประสบปัญหางบประมาณที่ไม่เพียงพอ คุณภาพของการศึกษาที่แย่งและการจัดการศึกษา ที่ไม่ได้ ให้เปล่าอย่างแท้จริง

3. สภาพปัญหาของผู้สูงอายุในการใช้บริการทางสุขภาพในสถานพยาบาลของ รัฐตามสิทธิหลักประกันสุขภาพ เช่น ความยากลำบากในการเดินทางไปใช้บริการสถานพยาบาลของ รัฐ การไม่มีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุที่เพียงพอ ความยุ่งยากของการส่งตัวผู้ป่วยระหว่างสถานพยาบาล เป็นต้น

4. การที่แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการแรงงานในกองทุนประกันสังคมตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แม้จะมีบทบัญญัติตามมาตรา 40 กำหนดไว้ แต่ก็ยังเป็นการใช้หลักแนวคิดแบบความสมัครใจทำให้มีแรงงานนอกระบบเพียงส่วนน้อยที่เข้าสู่ระบบ จึงยังไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควรและยังต้องพบอุปสรรคมากมายหลายประการ

5. การจัดสรรเงินสงเคราะห์ครอบครัว ผู้สูงอายุ และเงินซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น ผู้สูงอายุยังรอรับสวัสดิการจากภาครัฐเป็นหลักหรือเงินจากลูกหลาน

จากสภาพการณ์ปัญหาข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าการจัดระบบสวัสดิการโดยรัฐผ่านเสาการบริการสังคม การประกันสังคม และการช่วยเหลือทางสังคม ล้วนมีช่องว่างที่ส่งผลกระทบต่อความเท่าเทียม และเสมอภาคในด้านสวัสดิการสังคมที่บุคคลพึงได้รับตามนโยบาย และกฎหมาย ที่รัฐจัดขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการลดช่องว่างดังกล่าว ระบบการจัดสวัสดิการภายใต้แนวความคิดแบบ สนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่ได้มีการกล่าวถึงและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจา เป็นระบบสวัสดิการที่เกิดขึ้นจากการเสริมพลังของหน่วยงานชาวบ้านและภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน องค์กรธุรกิจเอกชน เพื่อให้ภาคส่วน เหล่านี้เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดระบบสวัสดิการสังคม อันเป็นส่วนเติมเต็มและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ แนวคิดการบริการสังคม แนวคิดการประกันสังคม และแนวคิดการช่วยเหลือทางสังคมได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่น หากพิจารณาแล้วพบว่าเบี้ยยังชีพมีความไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุตกอยู่ในสภาวะยากจนหรือด้อยโอกาส องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชุมชนในพื้นที่ อาจจะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ หรือเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนในพื้นที่ได้ ร่วมสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร หรือองค์ความรู้ต่างๆ ที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ในการดูแลผู้สูงอายุ ได้อันเป็นการขจัดอุปสรรคอันเกิดจากนโยบาย หรือกฎหมายของภาครัฐที่มี ขัดจำกัดในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ หรือกระทั้งการส่งเสริมให้มีอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) หรือจิตอาสาที่ช่วยกันดูแลภาวะสุขภาพ

ของผู้สูงอายุหรือ ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดภาระของภาครัฐ ในการรับบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรในการให้บริการทางสุขภาพในพื้นที่ ซึ่งมีอุปสรรคและ ข้อจำกัดบางประการ ดังนั้น แนวคิดการจัดระบบสวัสดิการตามแนวคิดการสนับสนุนหุ้นส่วนทาง สังคม จึงมิได้เป็นแนวคิดที่คำนึงถึงหลักความเท่าเทียม หรือหลักความเสมอภาคแต่เพียงอย่างเดียว เท่านั้น แต่มุ่งสู่การสร้างสังคมให้เกิดความเป็นธรรมด้วย อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของ แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคม

รายงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี พ.ศ 2555 - 2562																
หน่วยงาน	ปี 55		ปี 56		ปี 57		ปี 58		ปี 59		ปี 60		ปี 61		ปี 62	
	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	6,304,191	50,449,081,200	6,776,562	54,214,288,800	7,072,698	56,583,456,000	7,114,903	56,950,053,600	7,344,757	57,972,199,200	7,407,724	58,902,266,400	7,623,546	60,447,788,400	8,272,563	65,474,283,600
กรุงเทพมหานคร	475,451	2,046,816,000	525,673	4,083,432,400	585,095	4,363,839,600	652,097	5,118,740,400	668,789	5,182,511,300	741,813	5,813,184,000	747,782	5,887,074,000	811,016	6,357,153,600
เมืองพัทยา	5,792	39,528,000	6,806	52,582,800	6,806	52,582,800	7,463	58,213,200	8,307	64,732,800	8,776	68,194,800	9,421	72,505,200	10,337	79,740,000
รวม	6,785,434	52,535,425,200	7,309,041	58,350,304,000	7,664,599	60,999,878,400	7,774,463	62,127,007,200	8,021,853	63,219,443,300	8,158,313	64,783,645,200	8,380,749	66,407,367,600	9,093,916	71,911,177,200
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น (บาท)		500,334,248,100														
ค่าเฉลี่ยจำนวนเงินต่อคนต่อเดือน	645.20		665.28		663.22		665.93		656.74		661.73		660.32		658.97	

3. แนวคิดรูปแบบเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย

รูปแบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย

1. การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงใน การดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง ปัญหาการขาดรายได้เมื่อเกษียณอายุการทำงาน สภาพสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวน้อยลง ปัญหาสุขภาพที่เรื้อรังส่งผลให้ ตัวเลขค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคม แห่งชาติ, 2553) ระบบประกันสังคมในประเทศไทย ประกอบด้วย กองทุนต่างๆ ดังนี้ 1)กองทุนประกันสังคม กรณีชราภาพเป็นการส่งเสริมการออมสำหรับกลุ่มแรงงานที่เป็นลูกจ้างในภาคเอกชน ของกระทรวงแรงงาน 2)กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)เป็นการออมภาคบังคับสำหรับกลุ่มข้าราชการ 3)กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างประจำของส่วนราชการซึ่งจดทะเบียน (กสจ.)ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ เงินบำเหน็จลูกจ้างและเงินที่สมาชิกส่งสทบเข้ากองทุน 4)กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นจุดเริ่มต้นของการส่งเสริมการออมแบบสมัครใจ 5)กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเป็นการออมแบบสมัครใจสำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีกำลังการออมมาก 6)กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่ และครูโรงเรียนเอกชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งขึ้นเป็นการออมภาคบังคับ 7)กองทุนทวิสุข เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกร ออมเงินไว้ใช้เป็นสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว 8)กองทุนสวัสดิการชุมชน เป็นการส่งเสริมการออมในระดับชุมชน เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์กรมมหาชน) และ 9) กองทุนการออมชราภาพ(กอช.)กระทรวงการคลัง เป็นผู้จัดตั้งกองทุน เป็นกองทุนการออมเพื่อการชราภาพขั้นพื้นฐานแบบสมัครใจ

2. การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้วยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่คือ 1)เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการจ่ายเงินแบบให้เปล่า ตามมติของ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สอ.)จ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดให้กับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 600 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 70-79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 700 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 80-89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 800 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 1,000 บาทต่อเดือน โดย ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 เป็นต้นไป (www.thaigov.go.th) นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย 2)กองทุนดูแลผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่ง โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเดือดร้อนจากการทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและถูกทอดทิ้ง การสนับสนุนการจัดการ งานศพผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเรื่องที่พัก อาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม 3)การได้รับค่าปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรม และถูกทอดทิ้งโดยกระทรวงยุติธรรมให้คำแนะนำ ปรึกษา ที่เกี่ยวข้องในทางคดีสำหรับผู้สูงอายุ 4)การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ โดยกระทรวงคมนาคม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ ฯ ให้ผู้สูงอายุเข้าชมฟรี 5)การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม โดยกระทรวงคมนาคมให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยรถไฟ/รถไฟฟ้า /รถ บขส./ขสมก. ลดค่าโดยสารครึ่งราคา และการบินไทยลดค่าโดยสารภายในประเทศร้อยละ 15

3. การบริการสังคม (Social Service) เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้น พื้นฐานของประชาชนประกอบด้วยบริการด้าน ต่างๆ 5 ด้าน คือ

1. ด้านสุขภาพอนามัย ประกอบด้วย 1) หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ถือเป็นสิทธิขั้น พื้นฐานของประชาชนทุกคนให้บริการครอบคลุมด้านการตรวจสุขภาพ การรักษาพยาบาลและการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค ดำเนินงานโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.) 2)การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข จาก พรบ. ผู้สูงอายุ และแผน ผู้สูงอายุ แห่งชาติ มีการจัดช่องทางเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุแยกจาก ผู้รับบริการทั่วไปในแผนกผู้ป่วยนอก 3) โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบล เป็นโครงการดูแล สุขภาพที่ เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น บนพื้นฐานแนวคิด “หุ้นส่วนการดูแล” ประกอบด้วย ประชาชนใน พื้นที่สถานบริการสุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4)การดูแลที่บ้าน(Home Care)เป็นบริการสำหรับ ผู้สูงอายุอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเหมาะกับผู้ป่วยผู้สูงอายุที่อาการไม่รุนแรงและไม่สะดวกในการเดินทางมารักษาที่ โรงพยาบาล เป็นการลดค่าเดินทางของผู้ใช้บริการ และผู้สูงอายุส่วนมากพึงพอใจที่จะรับการรักษาพยาบาลที่บ้าน (สุภาณี อ่อนชื่นจิตร และฤทัยพร ตรีตรง, 2549) 5)โครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ(อผส.)เป็นโครงการที่มุ่ง แก้ไขปัญหาผู้สูงอายุขาดผู้ดูแลช่วยเหลือตนเองไม่ได้ถูกทอดทิ้ง ถูกละเลย เพิกเฉย และผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลไม่ ถูกต้องโดยอาศัยการสร้างอาสาสมัครจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)หรือประชาชนในชุมชนที่ สมัครใจทำหน้าที่เป็นผู้ให้การดูแลช่วยเหลือฟื้นฟูผู้สูงอายุในชุมชน

2. ด้านการศึกษา ประกอบด้วย 1)การศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการโดยศูนย์ ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ(ศกพ.)ได้พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูงอายุตามความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุ เช่น การ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ การเสริมสร้างคุณค่าและการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับผู้สูงอายุการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อความเข้มแข็งของ องค์กรผู้สูงอายุ เป็นต้น 2)การศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เช่น “ชมรมการศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์(Old People Playing Young Club: OPPY)” เป็นชมรมที่มุ่งเผยแพร่ความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้สูงอายุโดยผู้สูงอายุจะต้องจ่ายค่าบริการเอง

3. ด้านที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย การสงเคราะห์ที่อยู่อาศัยและการดูแล เป็นบริการในสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมความจำเป็นด้านปัจจัย 4 รวมทั้งบริการด้านการรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด ศาสนกิจ งานอดิเรก นันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม ปัจจุบันมีสถานสงเคราะห์ของรัฐ 21 แห่ง

4. ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ประกอบด้วย กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดทำโครงการที่ยึดหลักการให้ผู้สูงอายุเป็นแกนนำในการกำหนดและตัดสินใจ ร่วมกันในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุตนเอง

5. ด้านบริการสังคมและนันทนาการ ประกอบด้วย 1)ชมรมผู้สูงอายุรูปแบบบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากในปัจจุบันชมรมผู้สูงอายุเป็นการรวมกลุ่มกันทางสังคมของผู้สูงอายุที่มีความสนใจและมีอุดมการณ์ร่วมกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยเฉพาะการสร้างคุณภาพทั้งทางกาย จิต และสังคม เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าและมีคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม โดยมีสภาผู้สูงอายุและกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ แต่ผู้บริหารจัดการและดำเนินการหลัก คือ กลุ่มผู้สูงอายุเอง การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในลักษณะเครือข่ายทำให้งานด้านผู้สูงอายุเข้มแข็งมากขึ้น 2)ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ เป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมขององค์การชุมชนผู้สูงอายุ เพื่อจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ สังคม จิตและปัญญา โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ การใช้ชุมชนเป็นฐานในการให้บริการการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุและการจัดบริการแบบองค์รวม 3)ศูนย์ชุมชนเพื่อผู้สูงอายุให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจากผู้สูงอายุการบริการที่จัดให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวะบำบัด ออกกำลังกาย ศาสนกิจ กิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนกิจกรรม ในวันสำคัญต่างๆ 4)ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตนเองโดยมีวัดหรือ สถาบันทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมและ 5)กองทุนผู้สูงอายุเพื่อสนับสนุนอุดหนุนโครงการสำหรับองค์กรของผู้สูงอายุหรือองค์กรที่ทำงานด้านผู้สูงอายุเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีศักยภาพมีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) เป็นการจตุสวัสดิการสังคมโดยกลุ่มต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการหลัก เช่น การจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย กลุ่มออมทรัพย์ที่มีรูปธรรมก้าวหน้าชัดเจนทั้งเชิงองค์ความรู้กลไก และพื้นที่ดำเนินการในอีกด้านหนึ่งภาคธุรกิจเอกชนที่เดิม มุ่งหวังผลประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันได้ปรับบทบาทเข้ามาช่วยเหลือร่วมรับผิดชอบ ปัญหาสังคมมากขึ้นนอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการโดยปัจเจกชน อาทิจ้างซื้อประกันชีวิตรูปแบบ ต่างๆ ผ่านกิจการประกันภัยของเอกชน ซึ่งเข้ามาช่วยเติมเต็มหรือยกระดับสวัสดิการในภาพรวมให้สมบูรณ์มากขึ้นอย่างมาก

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในหลายรูปแบบ ในขณะเดียวกันก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย ดังนี้(นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตร์เทียนศิลป์, 2552)

1. ขาดการบูรณาการและขาดความต่อเนื่อง งานสวัสดิการผู้สูงอายุมีการดำเนินงาน แยกส่วนไม่มีลักษณะบูรณาการและมีอุปสรรคอำนาจในการสั่งการกลไกการขับเคลื่อนขาดความ ต่อเนื่องทั้งในระดับนโยบาย และการปฏิบัติ จึงเป็นผลให้ไม่บรรลุเป้าหมาย

2. ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

3. ขาดแคลนทั้งงบประมาณและบุคลากร

4. สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริง ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมดและยังไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึง

5. แนวคิดในการบริการเชิงสงเคราะห์ระดับรายบุคคลไม่สามารถสร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ผู้สูงอายุให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และการจัดให้ผู้สูงอายุอยู่แยกจากครอบครัวทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดีและมีความรู้สึกหว่าเหว

6. ผู้สูงอายุขาดการรับรู้และความเข้าใจในสิทธิของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

7. การจัดบริการที่ภาคประชาชนไม่มีส่วนร่วมทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือประเด็นสำคัญ คือ บุตรหลานหรือคนในครอบครัวขาดความตระหนักถึงความสำคัญ ของ ผู้สูงอายุ เพราะคิดว่าผู้สูงอายุเป็นภาระของครอบครัวหรือสังคม จึงให้ความสนใจและความเข้าใจต่อผู้สูงอายุน้อย ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนเพื่อเติมเต็มความต้องการของผู้สูงอายุเองมากขึ้น

นอกจากนี้ นักวิชาการยังได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุไว้ดังนี้ (บุหพันธ์ ทองกลีบ, 2550)

1. ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิด ในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก และเปลี่ยนจากการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมาเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง

2. รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยที่รัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางนโยบายกว้างๆ เช่น การสร้างอาชีพและรายได้ การออม เป็นต้น

3. รัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง

4. รัฐจะต้องยืดการเกษียณอายุของผู้สูงอายุ บางอาชีพที่จำเป็นออกไปจากเดิม

5. สนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุตามความรู้ความสามารถ โดยให้มีมาตรการลดภาษี สำหรับองค์กรเอกชนที่จ้างผู้สูงอายุ

6. สนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยงาน ภาครัฐจ้างผู้สูงอายุ โดยให้มีความยืดหยุ่นทั้ง ค่าจ้าง วิธีการจ้าง เปิดโอกาสทั้งวิชาชีพและต่ำกว่าวิชาชีพ

7. สนับสนุนให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุ โดยให้มีมาตรการลดภาษีสำหรับบุตรที่ดูแลบิดา มารดา ญาติสายตรงที่เป็นผู้สูงอายุ

8. ส่งเสริมการประกันตนเองก่อนสูงอายุ ในรูปแบบที่มีความหลากหลายกว่าการ ประกันชีวิต และประกันสุขภาพ โดยศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุในช่วงวัยต่างๆ

9. สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบอื่นๆ นอกจากการรวมกลุ่มของชมรม ผู้สูงอายุตามปกติ

10. สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุในวัดและโรงเรียนตามแนวทางที่ได้รับ พระราชทาน คือ มีความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งหรือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ

1. คนไร้ที่พึ่ง บุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและไม่อาจพึ่งพาบุคคลอื่นได้เป็น "คนไร้ที่พึ่ง" ตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการร้องเรียนกรณีคนไร้ที่พึ่งไม่ได้รับการคุ้มครองหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมจากสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหรือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2559 มีอยู่ 5 กลุ่ม ดังนี้

(1) บุคคลที่ประสบความเดือดร้อน หมายถึง บุคคลสัญชาติไทยที่มีความยากลำบากในการดำรงชีพ เนื่องจากเหตุหัวหน้าครอบครัวหรือบุคคลที่เป็นหลักในครอบครัว

(ก) ตาย

(ข) ทอดทิ้งسابสูญหรือต้องโทษจำคุก

(ค) ประสบอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยร้ายแรงจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้

(ง) ไม่สามารถดูแลครอบครัวได้ด้วยเหตุอื่นใด

(2) คนเร่ร่อน หมายถึง บุคคลสัญชาติไทยที่ออกมาจากที่พักอาศัยเดิม ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม มาอยู่ในที่สาธารณะ หรือบุคคลที่ออกมาจากที่พักอาศัยเดิมมาตั้งครอบครัวหรือมาใช้ชีวิตแบบครอบครัวใหม่ในที่สาธารณะ และทั้งสองกลุ่มอาจจะย้ายที่พักไปเรื่อย ๆ หรืออาศัยอยู่ที่ใดที่หนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อดำรงชีวิตประจำวันในที่สาธารณะนั้น ๆ

(3) บุคคลซึ่งอาศัยที่สาธารณะเป็นที่พักนอนชั่วคราว หมายถึง บุคคลสัญชาติไทยที่มาทำภารกิจบางอย่างและไม่มีที่พักอาศัย ไม่มีเงินเช่าที่พัก

(4) บุคคลที่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรแต่ยังไร้สัญชาติ หมายถึง บุคคลที่ถูกบันทึกทางทะเบียนราษฎรของรัฐใดรัฐหนึ่ง แต่ไม่ได้รับการรับรองในสถานะคนสัญชาติโดยรัฐนั้นหรือรัฐอื่นใดที่ประสบปัญหาการดำรงชีพ

(5) บุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร หมายถึง คนไร้รัฐซึ่งอาจจะเป็นคนที่เกิดในประเทศไทยหรือนอกประเทศไทยก็ได้ แต่มีเหตุทำให้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ทั้งของประเทศต้นทางและของประเทศไทยที่ประสบปัญหาการดำรงชีพ

2. ผู้ด้อยโอกาส

ส่วนคำว่า "ผู้ด้อยโอกาส" (คล้ายคลึงกับ "คนไร้ที่พึ่ง") หมายถึง "ผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจสังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติและภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบอันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น" โดย สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีอยู่ 5 กลุ่ม ดังนี้

(1) คนยากจน หมายถึง บุคคลที่มีรายได้ไม่เพียงพอในการใช้จ่ายเพื่อสนองตอบความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำที่ทุกคนในสังคมควรได้รับเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพ ปี 2556 นี้กำหนดรายได้ขั้นต่ำไว้ที่ 2,422 บาทต่อเดือน หรือ 29,064 บาทต่อปี ซึ่งหากมีรายได้น้อยกว่านี้จะเป็นคนยากจน

(2) คนเร่ร่อน/ไร้ที่อยู่อาศัย หมายถึง ผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง กินอยู่หลับนอนในที่สาธารณะและครอบครัวถึงคนไร้ที่พึ่ง คนไร้บ้าน

(3) ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร หมายถึง ผู้ที่ไม่มีเอกสารหลักฐานทางทะเบียนราษฎรที่แสดงถึงชื่อ นามสกุล สัญชาติ วัน เดือน ปีเกิด และถิ่นที่อยู่หรือบัตรอื่นที่มีเลข 13 หลัก รวมทั้งบัตรประจำตัวประชาชนที่ทางราชการออกให้ มีอยู่ 2 ประเภท คือ

(3.1) คนไร้สัญชาติที่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทย และ

(3.2) คนไร้สัญชาติที่ไม่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย

(4) ผู้พันโทฯ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำ หรือ ทัณฑสถานในกรณีที่ได้รับการพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษจำคุก อภัยโทษ และได้รับการปลดปล่อยเมื่อจำคุกครบกำหนดตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งผู้ที่พ้นจากการคุมประพฤติ

(5) ผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี (HIV)/ผู้ป่วยเอดส์ (AIDS)/ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ

(5.1) ผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี หมายถึง บุคคลที่มีกลุ่มอาการของโรคที่เกิดขึ้นจากระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อมหรือบกพร่องที่เกิดขึ้นมาภายหลัง ซึ่งไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิดโดยมีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส Human Immune Deficiency Virus ได้เข้าสู่ร่างกายไปทำลายเซลล์เม็ดเลือดขาวที่ทำหน้าที่ป้องกันร่างกายจากเชื้อโรค จึงไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ

(5.2) ผู้ป่วยเอดส์ หมายถึง ผู้ที่ได้รับเชื้อเอดส์แล้ว และเมื่อร่างกายอ่อนแอ ระบบภูมิคุ้มกันเสื่อมหรือไม่มีภูมิคุ้มกันของร่างกาย เกิดการติดเชื้อโรคอื่น ๆ ได้ง่าย ทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคฉวยโอกาสต่าง ๆ เช่น วัณโรค ปอดบวม เชื้อรามะเร็งบางชนิด เป็นต้น

(5.3) ครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบ หมายถึง ครอบครัวของผู้ติดเชื้อ เอช ไอ วี/ผู้ป่วยเอดส์

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในสภาวะยากลำบากหรือที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ

ซึ่ง ตาม "ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555" ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ออกตามความใน มาตรา 13 (5) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 เรียกว่า “บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในสภาวะยากลำบากหรือที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ” (คล้ายคลึงกับ “ผู้ด้อยโอกาส”) รวม 13 กลุ่ม ได้แก่

- (1) กลุ่มเด็กและเยาวชน
- (2) กลุ่มผู้หญิง ครอบครัวและผู้ถูกละเมิดทางเพศ
- (3) กลุ่มผู้สูงอายุ
- (4) กลุ่มคนพิการ
- (5) กลุ่มชุมชนเมือง คนจนเมือง คนเร่ร่อน
- (6) กลุ่มแรงงานข้ามชาติและแรงงานต่างด้าว
- (7) กลุ่มแรงงานนอกระบบ
- (8) กลุ่มคนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (9) กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยเอดส์และผู้ได้รับผลกระทบ
- (10) กลุ่มคนที่มีปัญหาสถานะบุคคลและกลุ่มชาติพันธุ์
- (11) กลุ่มคนไทยในต่างประเทศ
- (12) กลุ่มผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม และ
- (13) กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

4. ผู้พิการ

ประเภทของผู้พิการ

(1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

(1.1) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาดำรงดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

(1.2) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษร ตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาดำรงดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

(2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(2.1) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

(2.2) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลมาถึง 26 เดซิเบล

(3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติงาน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือความสามารถทางสติปัญญาดำรงต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

(4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(4.1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

(4.2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

(5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

(6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่อง ในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบเนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

(7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์

บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

(8) บุคคลออทิสติก

บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินี้ค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

(9) บุคคลพิการซ้อน

บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ตามพระราชบัญญัติช่วยเหลือประชาชนฯ ปี พ.ศ. 2560 กรณีการช่วยเหลือประชาชน ผู้ยากไร้ / ผู้ด้อยโอกาส (จัดซื้อวัสดุ ก่อสร้างบ้านผู้ยากไร้) โดยเห็นชอบจากคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนฯ ตามพระราชบัญญัติช่วยเหลือประชาชนฯ ปี พ.ศ. 2560 เป็นการช่วยเหลือด้านส่งเสริมและพัฒนาชีวิตเป็นการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พิจารณาตามระเบียบข้อ 12 ที่กำหนดไว้ว่าการให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากกรณี การช่วยเหลือด้านสาธารณสุขฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนที่ประสงค์ จะขอรับความช่วยเหลือ ยื่นลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอคณะกรรมการตามข้อ 9 ข้อ 9 กำหนดไว้ว่า ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ให้นำรายชื่อของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนที่สำรวจโดยหน่วยงานของรัฐ และรายชื่อประชาชนที่ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ 12 และ สถานที่กลางตามข้อ 19 มาใช้ในการพิจารณาช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้

ข้อ 19 กำหนดไว้ว่าเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เป็นสถานที่กลางเพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน การประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ในการบริหารงานของสถานที่กลางดังกล่าว ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการที่เป็นที่ตั้ง ของสถานที่กลางดำเนินการแทนก็ได้

(2) ปิดประกาศรายชื่อประชาชนตาม (1) ที่จะได้รับความช่วยเหลือ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น สถานากลาง และที่ทำการหมู่บ้านชุมชนให้ทราบ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน

(3) รายงานผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

(4) ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นธรรม

(5) การปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ในกรณีเกิดอศักภัยที่ไม่เข้าข่ายภัยพิบัติ ในการช่วยเหลือประชาชน ให้อยู่ในดุลพินิจ ของคณะกรรมการ ตามระเบียบนี้ที่จะพิจารณาการให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น เหมาะสม ทั้งนี้ไม่เกิน อัตราตามหลักเกณฑ์ที่ กระทรวงการคลังกำหนด

ส่วนเรื่องหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือ นั้น ให้ใช้หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ ตามระเบียบข้อ 16 (2) ได้ กำหนดไว้ ซึ่งในระเบียบกำหนดไว้ว่า การช่วยเหลือประชาชน ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนด ไว้ในระเบียบฯ โดย การช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณา ใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชน ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือหลักเกณฑ์ของกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยอนุโลม”

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซม ที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการและผู้สูงอายุ ให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคงและดำรงชีวิต อย่างมีความสุข ลดปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจระดับครัวเรือนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ยกระดับคุณภาพ ชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาสฯ ได้ประสานงานเพื่อร่วมบูรณาการในการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับ ผู้ด้อยโอกาสฯ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, มณฑลทหารบกที่ 23, กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 8, สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ในการสนับสนุนกำลังพลทหารช่าง และแรงงานจิตอาสาในพื้นที่ที่ร่วมดำเนินการก่อสร้างบ้านและปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามโครงการปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น รายละเอียดดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 รายประกอบด้วย

1. นางอัมพร สิมะณี บ้านเลขที่ 49 หมู่ 10 บ้านหนองโง้ง ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
2. นางกว้าง วรพัฒน์ บ้านเลขที่ 114 หมู่ที่ 6 บ้านหนองพลวง ตำบลทุ่งชมพู อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
3. นางสุพรรณิ อัครชุมพรมราช บ้านเลขที่ 213 หมู่ 2 บ้านตำแย ตำบลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้
4. นางละออง อ่อนเหลา บ้านเลขที่ 187 หมู่ที่ 14 บ้านท่าช้าง ตำบลวังเพิ่ม อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้

5. นางหนูแดง ศรีสุก บ้านเลขที่ 176 หมู่ที่ 6 บ้านป่าหม้อ ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย

1. นายล้น สมีราย บ้านเลขที่ 103 หมู่ 2 บ้านห้วยฮวก ตำบลโพนเพ็ก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
2. นางบุญหลาย อ่างคำ บ้านเลขที่ 20 บ้านโคกไม้้งาม ตำบลหนองมะเชื้อ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
3. นางคำตา ถาวรกลาง บ้านเลขที่ 268 หมู่ 10 บ้านไชยสอเหนือ ตำบลหนองมะเชื้อ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
4. นายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ บ้านเลขที่ 110 หมู่ 10 บ้านแจ้งทัพม้า ตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
5. นายทร จำพร บ้านเลขที่ 197 หมู่ 2 บ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 ราย ประกอบด้วย

1. นางทองจันทร์ กองกุล บ้านเลขที่ 80 หมู่ 8 บ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
2. นางทองใบ ป้องขวา บ้านเลขที่ 184 หมู่ 8 บ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
3. นางมะลิ คล่องชอบ บ้านเลขที่ 126 หมู่ 3 บ้านเซ็นใต้ ตำบลโนนคอม อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
4. นายบุญมี ทองธรรมชาติ บ้านเลขที่ 161 หมู่ 1 บ้านโคกกวาง ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส
5. เด็กชายอาชาวิน สืบมา บ้านเลขที่ 58 หมู่ 14 บ้านยางคำ ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นเด็กพิการ
6. นางสาวเสียร นครชัย บ้านเลขที่ 179 หมู่ 2 บ้านโนนชัย ตำบลโนนหัน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้พิการ

6. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีดังนี้

ม.17ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- 2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาท้องถิ่น
- 3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

- 4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 5) การคุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) การจัดการศึกษา
- 7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎร ในการพัฒนาท้องถิ่น
- 9) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- 11) การกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลรวม
- 12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
- 13) การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
- 14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 15) การพาณิชย์การส่งเสริมการลงทุนและการทำการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น

หรือจากสหการ

- 16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- 17) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
- 18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
- 20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์ และหอจดหมายเหตุ
- 21) การขนส่งมวลชน และการวิศวกรรมจราจร
- 22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 23) จัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- 24) จัดทำกิจกรรมไดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต

และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

- 25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนา ท้องถิ่น
- 26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นอื่น

27) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

28) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

นโยบายของรัฐบาลที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความพอดีและพอประมาณอย่างมีเหตุมีผล ภายใต้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคงถาวร ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญที่สุดของพื้นฐานชีวิตมนุษย์ หากมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร จะช่วยลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ทำให้ภาพรวมในการพัฒนาประเทศดีขึ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ก้าวเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนและ

เป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัดขอนแก่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ข้อ 27 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ข้อ 1 ลักษณะการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด (3) การจัดการศึกษา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในจังหวัด ประกอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน ได้กำหนดแนวทางการสงเคราะห์ช่วยเหลือและสร้างศักยภาพแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในด้านการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของประชาชนในจังหวัด

บทที่ 3

วิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งงบประมาณในการสนับสนุนก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคงปลอดภัย ลดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจระดับครัวเรือน และเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ยากไร้ และผู้ยากจน ให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้เข้าไปดำเนินการและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลจึงทำตามโครงการดังกล่าว โดยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ดำเนินการ ที่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับประโยชน์ การเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา เป็นการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ซึ่งได้กำหนดหัวข้อและวิธีการติดตามและประเมินผลโครงการ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล
2. การเลือกผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอ

3. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการก่อสร้างบ้านหรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2564 อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านแฮด อำเภอพล อำเภอมัญจาคีรี อำเภอพระยืน อำเภอบ้านฝาง อำเภอหนองเรือ อำเภอชุมแพ อำเภอภูผาม่าน อำเภอภูเวียง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพ ได้กำหนดตามความเหมาะสมของสถานการณ์ (ชาย โพธิ์สีตา, 2549)

จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 16 ราย ได้แก่ อำเภอบ้านแฮด จำนวน 2 ราย อำเภอพล 2 ราย อำเภอมัญจาคีรี 2 ราย อำเภอบ้านฝาง 3 ราย อำเภอชุมแพ 2 ราย อำเภอพระยืน 1 ราย อำเภอหนองเรือ 1 ราย อำเภอภูผาม่าน 1 ราย อำเภอภูเวียง 1 ราย และอำเภอสหัสขันธ์ 1 ราย

2. การเลือกผู้ให้ข้อมูล

ได้เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยได้เลือกผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือในการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ก่อสร้างห้องน้ำ สร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปให้การช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 -2564 อาศัยอยู่ในพื้นที่ อำเภอ บ้านแฮด อำเภอพล อำเภอมัญจาคีรี อำเภอบ้านฝาง อำเภอหนองเรือ อำเภอชุมแพ อำเภอภูพาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตามและประเมินผลในครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิด-ปิด หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน (สุภาศักดิ์ จันทวานิช) อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า 53) และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะทำงานได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งประสานผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน เพื่อลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์นอกเหนือจากข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด-ปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและบันทึกข้อมูล
2. แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)
3. สมุดจดบันทึกภาคสนาม เพื่อจดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ และงานที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ และแนวทางการสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ตามกรอบแนวคิดและนิยามเฉพาะที่กำหนดไว้
3. นำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่กลุ่มเป้าหมายพักอาศัยอยู่

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ รายงานการวิจัย คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่งเอกสารทางวิชาการ และข้อมูลต่างๆ ที่สืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Internet) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส

2. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ด้วยการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด-ปิด และแนวทางการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการติดตาม ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยคณะทำงานต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ คณะทำงานจะสัมภาษณ์ตามข้อกำหนดไว้ จะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

6. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ – กรกฎาคม พ.ศ. 2565

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการติดตามและประเมินผลในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ก่อนวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของข้อมูล โดยการตรวจสอบแหล่งที่มา แหล่งเวลา และบุคคล เมื่อได้ข้อมูลชัดเจนแล้ว ได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวิธีเชิงคุณภาพ โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แนวทางการสัมภาษณ์ การจดบันทึกภาคสนาม มาจำแนกหมวดหมู่ตามกิจกรรม และกรอบแนวคิดในการติดตามและวัตถุประสงค์ของการติดตามฯ แล้วจึงวิเคราะห์ข้อมูลบางประเด็น ได้จากคำพูดของผู้ให้ข้อมูลมาสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง คณะทำงานมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
- 2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูลก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
- 4) นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อสรุปผลการติดตามฯ ตามโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ

8. การนำเสนอ

จัดทำรายงานผลติดตามและประเมินผลในรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) สรุปผลการติดตามและรวบรวมเป็นรูปเล่มรายงานผู้บริหารและประชาสัมพันธ์ ใน www.kkpao.go.th ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนและผู้สนใจทราบต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการติดตามและประเมินโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 โดยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ เนื้อหา เป็นการติดตามและประเมินผลเชิงคุณภาพ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
2. พื้นฐานของการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ
3. วิธีการหรือขั้นตอนการคัดเลือก
4. การให้ความช่วยเหลือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นร่วมกับส่วนราชการอื่น
5. แนวทางการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ

ในจังหวัดขอนแก่น

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 16 ราย เป็นหญิง 11 ราย ชาย 5 ราย อายุมากที่สุด 86 ปี มี 1 ราย น้อยที่สุด 7 ปี มี 1 ราย อายุอยู่ในช่วง 61 – 70 ปีมากที่สุด มี 6 ราย รองลงมาอยู่ในช่วง 71 – 80 ปี มี 3 ราย ส่วนอายุอยู่ในช่วง 31- 40 ปี และอายุในช่วง 81 – 85 ปี มีช่วงอายุละ 1 รายเท่ากัน และเสียชีวิต 3 ราย (หญิง 2 ราย ชาย 1 ราย)

1) ที่อยู่ปัจจุบัน พบว่า ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดขอนแก่นกระจายไปในแต่ละอำเภอ ดังนี้

อำเภอ	ตำบล	ที่ตั้ง	ชื่อ-สกุล	หมายเหตุ
บ้านแฮด	บ้านแฮด	หมู่ 2 บ้านแฮด	นายทร จำพร	เสียชีวิต ปี 64
		หมู่ 10 บ้านโง้ง	นางอัมพร สิมะณี	
พล	เมืองพล	หมู่ 2 บ้านตำแย	นางสุพรรณี อัครชุมพรมราช	
	หนองมะเขือ	หมู่ 7 บ้านโคกไม้้งาม	นางบุญหลาย อ่างคำ	
มัญจาคีรี	โพนเพ็ก	หมู่ 2 บ้านห้วยฮวก	นายล้น สมิราย	
	นางาม	หมู่ 10 บ้านแจ้งทับม้า	นายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ	
พระยืน	พระยืน	หมู่ 6 บ้านป่าหม้อ	นางหนูแดง ศรีสุข	เสียชีวิต ปี 63
บ้านฝาง	โคกไม้้งาม	หมู่ 1 บ้านโคกกวาง	นายบุญมี ทองธรรมชาติ	
	ป่ามะนาว	หมู่ 8 บ้านหนองคลองน้อย	นางทองจันทร์ กองกุล	
	ป่ามะนาว	หมู่ 8 บ้านหนองคลองน้อย	นางทองใบ ป้องขวา	
หนองเรือ	ยางคำ	หมู่ 14 บ้านยางคำ	เด็กชายอาชาวิน สืบมา(วิมลจิต)	
ชุมแพ	ไชยสอ	หมู่ 1 บ้านไชยสอเหนือ	นางคำตา ถาวงกลาง	
	โนนหัน	หมู่ 2 บ้านโนนชัย	นางเสถียร นครชัย	
ภูเวียง	ทุ่งชมพู	หมู่ 6 บ้านหนองพลวง	นางกว้าง วรพัฒน์	เสียชีวิต ปี 64
ภูผาม่าน	โนนคอม	หมู่ 3 บ้านเขินใต้	นางมะลิ คล่องชอบ	
สีชมพู	วังเพิ่ม	หมู่ 14 บ้านท่าช้าง	นางลออ อ่อนเหล่า	

2) **อาชีพ** พบ ว่าผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุไม่มีอาชีพเป็นหลัก รับจ้างทั่วไป เก็บผักไปขาย ถ้ายังแข็งแรงก็จะเข้าป่าไปหาอาหารไว้กิน จะเป็นประเภท เห็ด หน่อไม้ แต่ก็ยังมีเบี้ยยังชีพคนชราที่ได้รับเป็นรายเดือน 600 – 800 บาทมากขึ้นอยู่กับช่วงอายุ โดยนำเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนมาใช้จ่ายในครอบครัว และบางคนก็จะมีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่รัฐบาลแจกให้กับผู้มีรายได้น้อยอีกคนละ 300 บาท เป็นค่าอุปโภค บริโภคในครัวเรือน

3) **รายได้** พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ไม่มีรายได้ มีแต่รายได้ที่ได้รับจากเงินสวัสดิการแห่งรัฐ คนละ 300 บาท/เดือน นอกจากนี้ยังได้รับเงินสวัสดิการผู้สูงอายุโดย ผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 600 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 70-79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 700 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 80-89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 800 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 1,000 บาทต่อเดือน

4) **สมาชิกในครอบครัว** พบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านจะเป็นผู้สูงอายุ อยู่กับเด็กเล็ก และผู้พิการ อยู่รวมกัน 3-5 คน และมีช่วยทำงาน ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตัวคนเดียวมีฐานะยากจน ไม่มีลูกหลานดูแล จะหุงข้าว ทำกับข้าว ช่วยเหลือตนเองทุกอย่าง

5) **รวมรายได้ทุกคนในครอบครัว** พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ไม่มีรายได้จากแหล่งอื่น มีแต่รายได้ที่ได้รับจากเงินสวัสดิการแห่งรัฐ และเงินสวัสดิการผู้สูงอายุรวมรายได้ประมาณปีละไม่เกิน 4,000 -10,000 บาท (เงินสวัสดิการของรัฐ 300 บาท/เดือน, เงินผู้สูงอายุ 600-900 บาท/เดือน)

2. การได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน

1. **ได้รับบริการในส่วนของบ้านพักอาศัย** พบว่า ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ได้รับการช่วยเหลือในการก่อสร้างบ้าน หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ เช่น การก่อสร้างบ้านใหม่ทั้งหลัง ปรับปรุงหลังคาบ้าน พื้นบ้าน ห้องน้ำ และก่อสร้างรั้ว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค แยกได้ดังนี้

1. ก่อสร้างบ้านใหม่ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ จำนวน 10 หลัง
2. ก่อสร้างบ้านใหม่ใช้โครงเดิม จำนวน 2 หลัง
3. เทพื้นบ้าน , ซ่อมแซมฝาบ้าน, ปรับปรุงห้องน้ำ และมุงหลังคา จำนวน 1 หลัง
4. ก่อสร้างห้องน้ำ และมุงหลังคา จำนวน 1 หลัง
5. ก่อสร้างห้องน้ำคนพิการ จำนวน 1 หลัง
6. ก่อสร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน จำนวน 1 หลัง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น มีความพึงพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ในการก่อสร้าง ปรับปรุง หรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ทำให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคง ปลอดภัย ลดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจระดับครัวเรือนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้และยากจน ให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง โดยจัดซื้อเป็นวัสดุ อุปกรณ์ให้ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้คัดเลือกบุคคลในหมู่บ้านที่มีฐานะยากจน เป็นผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ การเขียนแบบ ออกแบบประมาณการค่าก่อสร้าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้ประมาณการค่าวัสดุ อุปกรณ์ ในการ

ก่อสร้างเสร็จแล้วส่งรายละเอียดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการตลอดจนถึงควบคุมการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมจนงานแล้วเสร็จ และแจ้งวันส่งมอบบ้านให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ เพื่อดำเนินการทำพิธีมอบบ้านที่เสร็จสมบูรณ์พร้อมเข้าอยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 – พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 16 หลัง ดังนี้

1. นางอัมพร สิมะณี ปัจจุบันอายุ 71 ปี อาศัยอยู่บ้านหนองโจ้ง หมู่ 10 ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและยากไร้ ได้รับการช่วยเหลือ ในปี พ.ศ. 2562 งบประมาณในการก่อสร้างบ้าน ประมาณ 90,000 บาท ตามแบบและประมาณการของเทศบาลตำบลบ้านแฮด พบว่า การก่อสร้างบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว ลักษณะก่ออิฐฉาบปูนทั้งหลัง ภายในเป็นห้องโถงโล่งไม่ได้กั้นเป็นห้อง พื้นปูน โครงหลังคาใช้โครงไม้เดิมบางส่วน หลังคามุงกระเบื้อง อาศัยในบ้านรวมกัน 5 คน ทำกิจกรรมรวมกันในห้องนี้ทั้งหมด นางอัมพรกล่าวว่า “ดีใจและ พึงพอใจอย่างมากที่มีบ้านเป็นของตนเอง เดิมอาศัยอยู่กับตาสองคน ปัจจุบันตาเสียชีวิตลงในปี 63 เลยอยู่ตัวคนเดียว ปัจจุบันหลานที่ไปอยู่ต่างจังหวัดกลับมาอยู่เป็นเพื่อนเป็นบางครั้ง โดยอาศัยรวมกันในบ้านหลังนี้ทั้งหมด 5 คน เป็นผู้สูงอายุ 1 คน ผู้ใหญ่วัยทำงาน 3 คน และเด็กเล็ก 1 คน ซึ่งยายมีอาชีพหาเก็บผักไปขายในหมู่บ้าน พอมีรายได้ อาทิตย์ละประมาณ 100-200 บาท นอกเหนือเงินสวัสดิการผู้สูงอายุเดือนละ 600 บาทที่ได้รับทุกเดือน และนำเงินที่ได้มาใช้จ่ายในครัวเรือน ชาวบ้านในหมู่บ้านก็มาช่วยก่อสร้างบ้าน บางส่วนก็สนับสนุนอาหารกลางวัน ทำอาหารกินร่วมกัน ตนเองไม่ได้ออกเงินเลย ชาวบ้านช่วยออกเงินกันคนละเล็กละน้อย”

บ้านนางอัมพร สิมะณี อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

2.นางสุพรรณิ อัครชุมพรมราช ปัจจุบันอายุ 38 ปี อาศัยอยู่บ้านตำแย หมู่ 2 ตำบลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้ ได้รับการช่วยเหลือ ในปี พ.ศ. 2562 งบประมาณในการก่อสร้างบ้าน ประมาณ 90,000 บาท ตามแบบและประมาณการขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพล พบว่า การก่อสร้าง บ้านเป็นบ้านชั้นเดียว ลักษณะก่ออิฐผนังไม่ได้ฉาบปูน เป็นห้องโถงโล่งใช้เป็นห้องนอน หน้าต่างไม่แล้วเสร็จใช้ไม้แผ่นตีปิดไว้ โครงสร้างเป็นเหล็กทำคานใหญ่ หนา หลังคามุงเป็นเมทอลชีล ทำให้งบประมาณในการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ หมดไปกับค่าเหล็ก จึงทำให้ผนัง กับ หน้าต่างของบ้านไม่แล้วเสร็จ อาศัยในบ้านรวมกัน 5 คน เป็นผู้ใหญ่ 2 คน เด็ก 3 คน นางสุพรรณิ กล่าวว่า “ตนเองพักอาศัยอยู่กับสามี และลูก 3 คน ตนมีอาชีพแม่บ้าน สามีรับจ้างทั่วไป ปัจจุบันตนพึ่งคลอดลูกแฝด ได้ 2 เดือน ทำให้ไม่มีเวลาต้องดูแลลูก 3 คน ดีใจที่หน่วยงาน ราชการมาสร้างบ้านให้ ถึงแม้จะไม่แล้วเสร็จ ถ้ามีเงินก็จะค่อยๆ ทำไปทีละนิด ถ้าเทศบาลตำบลเมืองพล ใช้วัสดุที่เป็นเหล็กทำคานให้มีขนาดเล็กลงกว่านี้ บ้านคงจะแล้วเสร็จไม่เป็นลักษณะนี้”

บ้านนางสุพรรณิ อัครชุมพรมราช อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

3. นางละออง อ่อนเหลา ปัจจุบันอายุ 67 ปี อาศัยอยู่บ้านท่าช้าง ตำบลวังเพิ่ม อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและยากไร้ ได้รับการช่วยเหลือ ในปี พ.ศ. 2562 การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างห้องน้ำ และมุงหลังคาห้องน้ำเชื่อมกับตัวบ้าน เป็นปูนบ้านชั้นเดียว มีห้องโถงโล่ง เอาตุ้มมากันเป็นห้องนอน อาศัยในบ้านรวมกัน 4 คน เป็นผู้สูงอายุ 2 คน วัยทำงาน 1 คน และคนพิการ 1 คน นางละออง กับสามี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และทำที่มุงหลังคาจากหญ้าแฝกขาย นอกเหนือจากเงินสวัสดิการจากรัฐเดือนละ 300 บาท และเงินจากสวัสดิการผู้สูงอายุเดือนละ 600 บาท นางละออง กล่าวว่า “ตนอาศัยอยู่กับสามี และลูกอีก 2 คน ซึ่งเป็นคนพิการ เนื่องจากตนกับสามี อายุมากไปรับจ้างไม่ไหว จึงต้องทำงานที่บ้าน มีรายได้จากทำที่มุงหลังคาจากหญ้าแฝกขาย พอมีรายได้เพิ่มขึ้น การปรับปรุงซ่อมแซมห้องน้ำ และมุงหลังคาห้องน้ำมันก็ติดกันฝนได้ แต่เนื่องจากหลังคามันมีช่องว่างห่างจากตัวบ้านเวลาฝนตกน้ำฝนกระเด็นเข้าบ้าน ต้องการให้แก้ไขตรงจุดนี้ให้หน่อย การทำงานใช้เวลาไม่นานมีทหารหลายสิบคนมาช่วย และชาวบ้านมาช่วยด้านอาหารกลางวันเลี้ยงทหาร ”

บ้านนางละออง อ่อนเหลา อำเภอสีชมพู่ จังหวัดขอนแก่น

4. นายล้น สมีราย ปัจจุบันอายุ 63 ปี อาศัยอยู่บ้านห้วยฮวก หมู่ 2 ตำบลโพนเพ็ก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 งบประมาณในการก่อสร้างบ้าน ประมาณ 90,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านชั้นเดียวทั้งหลัง พื้นปูน ผนังก่ออิฐฉาบปูน หลังคาโครงเหล็ก มุงหลังคาเป็นเมทัลชีส ก่อสร้างเป็นห้องโถงโล่ง อาศัยอยู่คนเดียว มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้จากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุเดือนละ 600 บาท นายล้น กล่าวว่า “ตนอาศัยอยู่คนเดียว รับจ้างทั่วไป ดีใจที่หน่วยงานราชการก่อสร้างบ้านใหม่ให้ทั้งหลัง เหล็กที่ทำโครงหลังคาเป็นของตนเองที่ซื้อสะสมไว้ จากเงินที่ได้จากการรับจ้างทั่วไป จึงทำให้ตนได้บ้านหลังใหญ่ขึ้น เพราะลดงบประมาณที่ซื้อวัสดุที่เป็นเหล็กเอง งบประมาณไปเพิ่มเติมส่วนอื่น การก่อสร้างใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ใช้แรงงานชาวบ้านและตนเองก็ช่วยก่อสร้างด้วย”

บ้านนายล้น สมีราย อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

5. นางบุญหลาย อ่างคำ ปัจจุบันอายุ 62 ปี อาศัยอยู่บ้านโคกไม้้งาม ตำบลหนองมะเขือ อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 งบประมาณในการก่อสร้างบ้าน ประมาณ 90,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านทั้งหลัง เป็นบ้านชั้นเดียวผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูน โครงหลังคาเป็นไม้ มุงหลังคาเป็นเมทอลชีส ภายในเป็นห้องโถงโล่ง อาศัยอยู่ด้วยกัน 6 คน เป็นผู้สูงอายุ 2 คน และเด็ก 4 คน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้จากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุ เดือนละ 600 บาท และ 700 บาท นางบุญหลาย กล่าวว่า “ตนอาศัยอยู่ในบ้านรวม 6 คน มีสามี และเด็ก 4 คน กำลังเรียนหนังสือชั้นอนุบาล และประถม ซึ่งเป็นลูกของลูกสาวเอามาให้ดูแล ตนเองกับสามี รับจ้างเผาถ่าน ให้คนในหมู่บ้าน พอมีรายได้เข้ามา นอกเหนือจากเงินสวัสดิการของผู้สูงอายุ ตนเองเดือนละ 600 บาท สามีได้ 700 บาท ตนเองกับสามี ดีใจมากและขอขอบคุณท่าน นายก อบจ.ขอนแก่น ที่ดูแลสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างบ้านให้ ได้บ้านหลังใหญ่ โครงหลังคาเป็นไม้ใช้โครงเดิมเป็นของตนเอง ชาวบ้านได้ช่วยกันด้านแรงงาน และช่วยค่าอาหารกลางวันเลี้ยงชาวบ้าน”

บ้านนางบุญหลาย อ่างคำ อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น

6. นางคำตา ถาวงกลาง ปัจจุบันอายุ 65 ปี อาศัยอยู่บ้านไชยสอเหนือ ตำบลไชยสอ อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 งบประมาณในการก่อสร้างบ้าน ประมาณ 90,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านทั้งหลังเป็นบ้านชั้นเดียว ผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก มุงหลังคาเป็นเมทอลชีส ภายในเป็นห้องโถงโล่ง และกั้นเป็นห้องนอน 1 ห้อง อาศัยอยู่ด้วยกัน 5 คน ผู้สูงอายุ 2 คน วัยทำงาน 1 คน เด็กโต(นักเรียน) 2 คน มีอาชีพรับจ้างทำนาปลูกข้าว มีรายได้จากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุเดือนละ 700 บาท/คน กับสามี นางคำตา กล่าวว่า “ตนเองกับสามี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และรับจ้างทำนา แบ่งข้าวกับเจ้าของนาเอาข้าวไว้กิน ตนกับสามีเป็นผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือก่อสร้างบ้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากสามีเป็นช่างก่อสร้าง จึงมีการปรับ ขยายพื้นที่บ้านให้กว้าง มีพื้นที่ใช้สอยภายใน การเก็บรายละเอียดของบ้านจะทำเอง วัสดุบางส่วนจะปรับเอาของเดิมมาใช้เพื่อประหยัดงบประมาณ ส่วนชาวบ้านมาช่วยค่าอาหาร และวัสดุ อุปกรณ์ บางส่วนที่ขาดไม่พอชาวบ้านจะช่วยกันออกค่าวัสดุนั้น ชาวบ้านและหน่วยงานในพื้นที่มาช่วยด้านแรงงานก่อสร้าง ใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 2 เดือน”

บ้านนางคำตา ถาวงกลาง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น

7. นายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ ปัจจุบันอายุ 72 ปี อาศัยอยู่บ้านแจ้งทับม้า ตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 งบประมาณในการก่อสร้างบ้าน ประมาณ 90,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านทั้งหลัง เป็นบ้านชั้นเดียว ผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก มุงหลังคาเป็นเมทัลชีส ภายในเป็นห้องโถงโล่งมีเตียงเหล็กไว้นอน มีห้องน้ำ 1 ห้อง อาศัยอยู่คนเดียว หุงข้าว ทำอาหารกินเอง มีอาชีพหาของป่ามาไว้ทำอาหารกินเอง มีมากก็นำไปขายในหมู่บ้าน เนื่องจากหมู่บ้านติดภูเขา พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ หาของกินได้ง่ายจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ ไม่อยู่บ้านเข้าป่าไปหาอาหาร จึงได้สัมภาษณ์ นางฉลาด ม่วงอุทธา ผู้ดูแล และบริจาคที่ดินก่อสร้างบ้านให้ นางฉลาด กล่าวว่า “นายประสิทธิ์ เป็นคนต่างถิ่น มาอยู่ในหมู่บ้านกับพ่อ ประมาณ 10 กว่าปี มีความคุ้นเคยกันเสมือนเป็นญาติ จึงให้สร้างกระต๊อบอยู่ท้ายสวนของตนเอง ต่อมาพ่อของนายประสิทธิ์ เสียชีวิตลง จึงเหลือนายประสิทธิ์คนเดียว ไม่มีญาติ ด้วยความสงสาร และเป็นผู้สูงอายุ จึงประสานกับผู้ใหญ่บ้านและเทศบาลตำบลนางาม ขอสร้างบ้านให้ กระต๊อบหลังเดิมที่อยู่ท้ายสวนเวลาฝนตกจะเปียกหมด ตนเองเลยบริจาคที่ดินที่บ้านที่อยู่ติดถนน เป็นที่ก่อสร้างบ้านให้นายประสิทธิ์ แก่อยู่ที่นี่ก็ไม่เคยทำให้ใครเดือดร้อน จะหุงหาอาหารกินเอง เทศบาลตำบลนางามก็จะนำเครื่องอุปโภคบริโภคมาให้ สิ่งของบางอย่างก็ยังไม่เปิดใช้เลยแก่ได้รับเงินสวัสดิการผู้สูงอายุเดือนละ 700 บาทเป็นค่าใช้จ่ายของตนเอง”

บ้านนายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

8. นางทองจันทร์ กองกุล ปัจจุบันอายุ 86 ปี อาศัยอยู่บ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2564 งบประมาณในการก่อสร้าง 60,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านทั้งหลัง เป็นบ้านชั้นเดียว ผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก มุงหลังคาเป็นเมทัลชีส ภายในเป็นห้องโถงโล่ง ห้องน้ำอยู่ข้างนอก อาศัยอยู่กับลูกชาย 1 คน เป็นผู้สูงอายุไม่ได้ทำงาน ลูกชายออกไปรับจ้างทั่วไป พอเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นางทองจันทร์กล่าวว่า “ตนเองอาศัยอยู่กับลูกชายในบ้านรวมกัน 2 คน ตนเองไม่มีอาชีพ มีแต่ลูกชายที่ออกไปรับจ้างหาเงินมาใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร นอกเหนือจากเงินสวัสดิการที่ได้รับ ลูกชายได้รับเดือนละ 300 บาท ส่วนตนเองได้เดือนละ 800 บาท จากสวัสดิการผู้สูงอายุ ต้องขอขอบคุณ อบจ.ด้วยที่มาสร้างบ้านให้อยู่ และยังออกมาติดตามและเยี่ยมเยียนด้วย การสร้างบ้านให้อยู่ก็ดีแล้ว แต่ว่าเวลาฝนตกฝนสาดเข้าหน้าบ้านเปียกหมด เพราะหน้าบ้านหลังคาสูงมันไม่สามารถบังแดดและฝนสาดได้ ต้องการให้ช่างมาแก้ไขให้ด้วย ชาวบ้านและ อบต.ปามะนาว ร่วมบริจาคเงินช่วยเหลือในด้านวัสดุที่ขาด และช่วยเหลือค่าอาหารสมทบด้วย”

บ้านนางทองจันทร์ กองกุล อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

9. นางทองใบ ป้องขวา ปัจจุบันอายุ 85 ปี อาศัยอยู่บ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ.2564 งบประมาณในการก่อสร้าง 60,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านทั้งหลัง เป็นบ้านชั้นเดียว ผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก มุงหลังคาเป็นเมทัลชีส ภายในเป็นห้องโถงโล่ง ห้องน้ำอยู่ข้างนอก อาศัยอยู่ในบ้านทั้งหมด 4 คน ผู้สูงอายุ 1 คน วัยทำงาน 1 คน และเด็กกำลังเรียนหนังสือ 2 คน ลูกสาวจะออกไปทำงานในตัวอำเภอ ไปเช้า เย็นกลับ นางทองใบกล่าวว่า “ตนเองอาศัยอยู่กับลูกสาว และหลานกำลังเรียนหนังสือ 2 คน อยู่ประจิมและมัยยม กลางวันตนเองจะอยู่บ้านคนเดียว ลูกหลานจะเตรียมอาหารไว้ให้กิน ช่วงเวลากลางวัน จะมาอยู่บ้านของลูกสาว ตนเองได้รับการช่วยเหลือในการก่อสร้างบ้านให้พร้อมกันกับนางทองจันทร์ กองกุล เป็นป้า ตนเองเป็นน้องสะใภ้ มีรายได้จากลูกสาวที่ไปทำงาน และเงินรายได้จากสวัสดิการผู้สูงอายุได้เดือนละ 800 บาท พอได้มาใช้จ่ายในครอบครัวและมีเด็กนักเรียนที่กำลังเรียนหนังสือด้วย การก่อสร้างใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ชาวบ้านและ อบต.ปามะนาว ได้บริจาคเงิน และช่วยก่อสร้างด้านแรงงานด้วย”

บ้านนางทองใบ ป้องขวา อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

10. นางมะลิ คล่องชอบ ปัจจุบันอายุ 75 ปี อาศัยอยู่บ้านเซินใต้ ตำบลโนนคอม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2564 งบประมาณในการก่อสร้าง 40,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านใช้โครงเดิม เป็นบ้านชั้นเดียว ผนังก่ออิฐ แต่ไม่ได้ฉาบปูน ข้างในกันเป็นห้อง 2 ห้อง มุงหลังคาบ้านใหม่ด้วยเมทัลชีส เทพื้นปูน และมุงหลังคาห้องน้ำ อาศัยอยู่ในบ้านทั้งหมดรวม 4 คน ผู้สูงอายุ 1 คน ลูกสาว 1 คน และเด็กนักเรียน 2 คน นางมะลิ กล่าวว่า “ฉันเป็นผู้สูงอายุทำงานไม่ไหว เดิมมีอาชีพทำนา ด้วยมีอายุมากจึงมีหลายโรคที่ต้องรักษา มีแต่ลูกสาวที่ไปทำงานรับจ้าง พอได้เงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว ฉันจะมีรายได้จากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุเดือนละ 700 บาท วันที่เข้ามาก่อสร้างบ้านให้มีกลุ่มทหาร ที่เข้ามาช่วยด้านแรงงาน และมีชาวบ้านมาช่วยค่าใช้จ่ายในด้านอาหารกลางวันเข้ามาสมทบ ถ้าขาดเจ้าหน้าที่จาก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนคอมช่วยออกค่าใช้จ่ายเพิ่มให้ ใช้เวลาก่อสร้าง ประมาณ 3 สัปดาห์”

บ้านนางมะลิ คล่องชอบ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น

11. นายบุญมี ทองธรรมชาติ ปัจจุบันอายุ 65 ปี อาศัยอยู่บ้านโคกกวาง ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2564 งบประมาณในการก่อสร้าง 60,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านทั้งหลัง เป็นบ้านชั้นเดียว ผนังก่ออิฐฉาบปูน พื้นปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก มุงหลังคาเมทัลชีส ภายในเป็นห้องโถงโล่ง ห้องน้ำอยู่ข้างนอก อาศัยอยู่กับภรรยา 2 คน เป็นผู้สูงอายุทั้งสองคน มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และทำที่มุงหลังคาจากหญ้าแฝกขาย นอกเหนือจากเงินสวัสดิการที่ได้รับจากรัฐ นางเกตุ (ภรรยา) นายบุญมี กล่าวว่า “ตนเองอาศัยอยู่กับตาบุญมี 2 คน ในบ้านหลังนี้ ตนเองไม่ได้ทำงาน อยู่บ้านเป็นผู้สูงอายุ สุขภาพไม่ดี เป็นความดัน เบาหวาน อยู่บ้านก็ทำที่มุงหลังคาจากหญ้าแฝกขายพอมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากเงินสวัสดิการผู้สูงอายุที่ได้รับแต่ละเดือน ๆ ละ 600 บาท พอเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ก็ดีใจที่ อบจ.ขอนแก่นมาสร้างบ้านให้เป็นที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัย การก่อสร้างบ้านมีกลุ่มทหารมาช่วยก่อสร้าง และชาวบ้านช่วยออกค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารกลางวันเลี้ยงทหารและชาวบ้านมาช่วยด้านแรงงาน ใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 1 เดือน มีความพึงพอใจมากและชาวบ้านมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี และยังมีเจ้าหน้าที่จาก อบต.โคกงาม มาช่วยดูแลในการก่อสร้าง”

บ้านนายบุญมี ทองธรรมชาติ อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

12. เด็กชายอาชาวิน สืบมา ปัจจุบันอายุ 7 ปี อาศัยอยู่บ้านยางคำ ตำบลยางคำ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นเด็กพิการจิต เป็นใบ้ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2564 งบประมาณในการก่อสร้าง 40,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างรั้วรอบบ้าน เนื่องจากเป็นคนพิการจิตชอบหนีออกจากบ้าน ลักษณะเป็นรั้วเหล็ก ติดตั้งรั้วรอบบริเวณบ้านทุกด้าน สมาชิกในบ้านอาศัยอยู่ด้วยกัน 5 คน มีพ่อ แม่ ยาย พี่ชาย และเด็กชายอาชาวิน วันที่ไปติดตามฯ เด็กชายอาชาวิน ไม่อยู่บ้านไปหาหมอกับแม่ เหลือแต่คุณยายจากการสัมภาษณ์คุณยาย กล่าวว่า “หลานคือเด็กชายอาชาวิน เป็นเด็กพิการจิต เป็นใบ้พูดไม่ได้ เวลาต้องการอะไรจะร้องเสียงดังมาก และชอบปีนรั้วหนีออกจากบ้านตามหากันตลอด อายุ 7 ปี แต่เป็นเด็กที่ตัวใหญ่กว่าอายุ เวลาเขาดิ้นและไม่พอใจ เราเป็นคนตัวผอมสู้แรงเขาไม่ไหว ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่บ้าน และ อบต. ยางคำ ส่งเรื่องไป อบจ.ขอนแก่น ขอรับงบประมาณมาสร้างรั้วรอบบ้าน ทำให้มีความสบายใจหายห่วงไปสักหน่อย แต่ก็มีกังวลอยู่ถ้าเขาโตขึ้นไปกว่านี้ รั้วบ้านคงจะกั้นเขาไม่ได้ คงจะหาวิธีอื่นมาแก้ไข ช่วงนี้ต้องไปรับยาจากโรงพยาบาลจิตเวชเป็นประจำเพื่อไม่ให้อาการกำเริบ”

สร้างรั้วรอบบ้านเด็กชายอาชาวิน สิบมา อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

13. นางเสถียร นครชัย ปัจจุบันอายุ 78 ปี อาศัยอยู่บ้านโนนชัย ตำบลโนนหัน อำเภوخุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้พิการ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2564 งบประมาณในการก่อสร้าง 40,000 บาท การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการอยู่ในบริเวณบ้าน ผนังห้องน้ำก่ออิฐฉาบปูน มีราวจับทั้ง 2 ข้าง ฝักบัว เก้าอ้นอ่างอาบน้ำ มีสมาชิกอาศัยอยู่ด้วยกัน 9 คน วัยทำงาน 5 คน พิการ 1 คน ผู้สูงอายุ 1 คน และเด็กเล็ก 2 คน เป็นครอบครัวใหญ่ จำเป็นต้องก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการเป็นการเฉพาะ เดิมมีอาชีพค้าขาย ปัจจุบันเลิกขายของ ลูกที่อยู่วัยทำงานเป็นผู้หารายได้เลี้ยงครอบครัว จากการสัมภาษณ์ นางเสถียร กล่าวว่า “ตนเองเป็นผู้พิการขาอ่อนแรงเดินไม่ได้ต้องนั่งรถเข็นตลอด และยังมีโรคประจำตัวหลายอย่าง ความดัน เบาหวาน หัวใจ เดิมตนเองมีอาชีพค้าขาย และเป็นครอบครัวใหญ่ จึงช่วยกันทำมาหากิน ต่อมาตนเองเป็น เส้นเลือดในสมองตีบ ทำให้กล้ามเนื้อขาอ่อนแรง ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ต้องนั่งรถเข็นตลอด เวลาเข้าห้องน้ำ ลำบากมาก ต้องขอความช่วยเหลือหน่วยงานราชการ เพื่อมาก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการให้ตนเองเฉพาะ แยกต่างหากจากห้องน้ำปกติธรรมดา ต้องขอขอบคุณ อบจ.ขอนแก่น ที่สร้างห้องน้ำผู้พิการให้ไม่ลำบากเหมือนแต่ก่อน ในการก่อสร้างมีทหารเข้ามาช่วยก่อสร้าง เจ้าบ้านจะออกค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารกลางวัน และมีชาวบ้านมาช่วยด้านแรงงานด้วย ในเวลาในการก่อสร้างประมาณ 1 เดือน เว้นวันหยุดราชการ”

ก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการให้นางเสถียร นครชัย อำเภوخุมแพ จังหวัดขอนแก่น

14. นางกว้าง วรพัฒน์ อายุ 85 ปี **ปัจจุบันเสียชีวิต** ที่อยู่บ้านหนองพลวง ตำบลทุ่งชมพู อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้ ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2564 การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านใหม่ทั้งหลัง ผนังบ้านก่ออิฐฉาบปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก หลังคามุงเมทอลชีส จากการสัมภาษณ์เพื่อนบ้าน กล่าวว่า “นางกว้าง เสียชีวิตแล้วเมื่อปี พ.ศ.2563 นางกว้าง มีลูกสาวทำงานที่กรุงเทพฯ ขึ้นมาจัดงานศพแม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นก็กลับไปทำงานที่กรุงเทพฯ เหมือนเดิม โดยบ้านปิดไว้ไม่มีใครอยู่”

บ้านนางกว้าง วรพัฒน์ อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

15. นางหนูแดง ศรีสุก **ปัจจุบันเสียชีวิต** ที่อยู่บ้านป่าหม้อ ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 เสียชีวิตปี พ.ศ.2563 การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านใหม่ทั้งหลัง ผนังบ้านก่ออิฐ ยังไม่ได้ฉาบปูน โครงเหล็กมุงหลังคามเมทอลชีส สภาพบ้านเป็นห้องโถงโล่ง จากการสัมภาษณ์เพื่อนบ้าน กล่าวว่า “การก่อสร้างบ้านให้นางหนูแดงยังไม่เสร็จสมบูรณ์ แต่นางหนูแดง มาเสียชีวิตก่อน นางหนูแดงอยู่กับลูกชาย พอแม่เสียชีวิตลงไม่ได้มีการต่อเติมบ้านแต่อย่างใดยังอยู่ในสภาพเดิม”

บ้านนางหนูแดง ศรีสุก อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

16. นายทร จำพร อายุ 81 ปี **ปัจจุบันเสียชีวิต** ที่อยู่บ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือในปี พ.ศ. 2563 เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2564 การก่อสร้าง พบว่า มีการก่อสร้างบ้านใหม่ทั้งหลัง สภาพบ้านเสร็จสมบูรณ์ ผนังก่ออิฐฉาบปูน ทาสีบ้านทั้งหลัง และมีการต่อเติมหลังคายื่นออกมาหน้าบ้าน ประตูบ้านเปลี่ยนเป็นกระจก เครื่องใช้ภายในบ้านไม่มีอะไร จากการสัมภาษณ์เพื่อนบ้าน กล่าวว่า “นายทร เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2564 มีลูกทำงานที่กรุงเทพฯ ไม่มีใครอยู่บ้านกับแก แกอาศัยอยู่บ้านคนเดียว สภาพบ้านเดิมไม่แข็งแรง เทศบาลตำบลบ้านแฮด ของบประมาณในการก่อสร้างบ้านให้ สร้างบ้านเสร็จไม่นานแก ก็เสียชีวิต ลูกมาจัดงานศพพอเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะอยู่ที่บ้านต่อไปจึงมีการปรับปรุงและต่อเติมบ้านใหม่ ทำหลังคา เปลี่ยนประตูไม้เป็นประตูกระจก สภาพบ้านที่ปรับปรุงยังไม่เก็บรายละเอียดของตัวบ้าน ก็ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ยังไม่ได้ขึ้นมาอีกเลย”

บ้านนายทร จำพร อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ด้านความสะดวกสบายในการอยู่อาศัย และสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมได้มากขึ้น การมีที่อยู่อาศัย การที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่สภาพ ช่วย เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในทำนองเดียวกันประชาชนทุกคนควรจะได้มีที่อยู่อาศัย ตามแต่กำลัง ความสามารถของบุคคลที่จะได้มาอย่างน้อยที่สุดที่อยู่อาศัยต้องให้ความปลอดภัย ความมั่นคง อยู่ใน สิ่งแวดล้อมที่ดีไม่มีสภาพเสื่อมโทรม แออัด แวดล้อมด้วยมลพิษหรือเสี่ยงต่อภัยพิบัติเสี่ยงต่อความเสื่อมเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

2. ด้านความอบอุ่น สัมพันธภาพในครอบครัวมีบุตรหลานและญาติมาเยี่ยมเยียนบ่อยขึ้นมองว่าคุณภาพชีวิตของคนครอบครัวมีดีต่างๆ ของชีวิตไม่ว่าจะเป็นทางด้าน สุขภาพ ด้านการเมือง การทำงานและรายได้ ความรัก การดำเนินชีวิตประจำวัน มิตรภาพ จินตนาการ ดนตรี วรรณกรรม สวัสดิการสังคม ตลอดจนสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่สภาพ ความรักความอบอุ่นเกิดจากบุตรหลาน ครอบครัวมีความสุขตลอดจนการจัดสวัสดิการชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดสวัสดิการสังคม

3. ด้านสังคม ชุมชนให้ความสนใจดูแลการบริการสังคมทั่วไป การให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้คน ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบางพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีช่วยพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่สภาพ การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสวัสดิการสังคม เป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการกระแสรองหรือทางเลือกที่ดำเนินการโดยประชาชนเอง จึงสามารถดำเนินการได้ไม่ว่ารัฐบาลจะดำเนินนโยบายสวัสดิการสังคม ตามแนวคิดใดก็ตาม รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนมีทั้งรูปแบบธรรมชาติและรูปแบบที่มีการจัดการ

4. ด้านจิตใจมีกำลังใจในการดำรงชีวิตประชาชนพึงได้รับการที่ส่งเสริมและพัฒนา ตนเองให้มีความรู้ทักษะ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป และแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือ ด้อยโอกาสทางการศึกษา ก็จะได้รับบริการ การศึกษาพิเศษและจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนที่มี ข้อจำกัดเหล่านั้น ทั้งนี้ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาในระดับอย่างน้อยที่สุด คือ การศึกษาขั้น พื้นฐาน ความพิการ ความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้ยากจนและ ผู้ด้อยโอกาส ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทาง การเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกลเป็นผู้ด้อยโอกาส หรือแม้แต่ เพศ วัย พิวพรรณ ต้องไม่เป็นเหตุให้ประชาชนผู้ใดขาดโอกาสทางการศึกษา หรือได้รับการทาง การศึกษาน้อยกว่าหรือด้อยกว่า ไม่เป็นธรรมหรือไม่เท่าเทียมกับประชาชนโดยทั่วไป

5. ด้านความปลอดภัย มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตมากขึ้นการมีความมั่นคงทางรายได้ ประชาชนทุกคนที่มีรายได้เพียงพอแก่ การยังชีพ ได้รับการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนและครอบครัวในรูปของการ ประกันสังคมซึ่งครอบคลุม เรื่องผลประโยชน์จากการประกันสุขภาพ การสงเคราะห์บุตร การชดเชย การขาดรายได้จากการเจ็บป่วย พิกัด พุพพลภาพ ขราภาพ และการว่างงาน การประกันสังคมเป็น มาตรการหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยเฉพาะกับประชาชนผู้มีรายได้ประจำไม่ได้รับ ความเดือดร้อน เมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมดบางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ

4. สมาชิกในครอบครัวได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับประโยชน์มากได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมีความปลอดภัย มีความสะดวกสบายมากขึ้น มีความอบอุ่นได้พักอาศัยอยู่ร่วมกันและอยู่ดูแลลูกหลาน ซึ่งลักษณะของความต้องการของมนุษย์ในแต่ละระดับ มีดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการอันดับต้นของมนุษย์ทุกคน ซึ่งเป็นความต้องการสนองสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต อันได้แก่ความต้องการ อาหาร น้ำดื่มที่พักอาศัย ยารักษาโรค การพักผ่อนนอนหลับ อุดมภูมิที่เหมาะสม ความต้องการทาง เพศ เป็นต้น

2. ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการลำดับถัดมาจะค่อยๆ ก่อตัวเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการลำดับแรกจนครบหรือเกือบจะสมบูรณ์แล้ว ตัวอย่างของความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย เช่น ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพการมีงานที่มั่นคง การมีบำนาญบำนาญ หรือประกันชีวิต เพื่อ รองรับการดำรงชีวิตในบั้นปลายเมื่อถึงวัยที่ต้องหยุดการทำงาน ฯลฯ

3. ความต้องการความรักและการเป็นที่รัก (Love/ Belongingness Needs) เป็นความปรารถนาที่จะได้รับความรักหรือการรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคม เช่นการมีครอบครัว เพื่อน คนรักการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่นในสังคมหรือชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาคม วิชาชีพ ฯลฯ

4. ความต้องการการยอมรับและยกย่อง (Esteem Needs) ความต้องการในขั้นนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ขั้นพื้นฐาน (Lower Level Needs) ได้แก่การได้รับการยอมรับนับ ถือ การมีสถานภาพทางสังคมการเป็นที่สนใจการมีศักดิ์ศรี การมีชื่อเสียง การมีอิทธิพล ฯลฯ และระดับความต้องการในระดับสูงขึ้นไป (Higher Level Needs) ได้แก่ ความเชื่อมั่นในงาน สมรรถนะการเป็นแบบอย่าง ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ฯลฯ

5. ความต้องการความสำเร็จและการประจักษ์ในตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง หรือความสามารถที่จะ บรรลุถึงศักยภาพที่สูงที่สุดของตนเอง โดยปกติแล้วความต้องการของมนุษย์มีพัฒนาการเป็นลำดับต่อเนื่องกัน แม้จะมีความ เหลื่อมระหว่างลำดับตรงรอยต่ออยู่บ้างก็ตาม

5. การมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัย(คนในชุมชน)

1. การมีส่วนร่วมในการก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือจากชาวบ้านในด้านแรงงานช่วยก่อสร้างที่อยู่อาศัยและยังมีส่วนช่วยออกค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารเลี้ยงชาวบ้านที่มาช่วยก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย มีการให้คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นในการซ่อมแซม และบางตำบลชาวบ้านในหมู่บ้านได้เข้ามาช่วยในด้านค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ ถ้าบางหลังใช้โครงสร้างตัวเดิมก็จะลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้

2. สมาชิกในครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า สมาชิกในครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้างบ้าน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัยสำหรับครอบครัวที่อยู่ในวัยทำงาน บ้านบางหลังมีผู้ป่วยและผู้สูงอายุในบ้านจะไม่ได้ช่วยในการก่อสร้างและจะแนะนำและดูแลความเรียบร้อยในการก่อสร้าง บางแห่งหน่วยงานในพื้นที่เข้าไปดูแลควบคุมการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการก่อสร้างบ้านพักอาศัยมีความเรียบร้อยสมบูรณ์

3. ชาวบ้านหรือคนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า ชาวบ้านในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย ในด้านแรงงาน การให้คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซม บางครั้ง

คนในชุมชนหรือคนในพื้นที่ยังได้รวบรวมเงินออกค่าวัสดุในกรณีที่วัสดุไม่พอและยังช่วยกันจัดเตรียมอาหารเลี้ยงชาวบ้านที่มาช่วยในการก่อสร้างบ้านอีกด้วย

การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้วยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่คือ

1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการจ่ายเงินแบบให้เปล่า ตามมติของ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (สถ.) จ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันไดให้กับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 600 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 70-79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 700 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 80-89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 800 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 1,000 บาทต่อเดือน โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 เป็นต้นไป (www.thaigov.go.th) นอกจากนี้ รูปแบบ การจัดการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

2) กองทุนดูแลผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่ง โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเดือดร้อนจากการ ทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและถูกทอดทิ้ง การสนับสนุนการจัดการ งานศพผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเรื่องที่พัก อาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม

3) การได้รับคำปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรม และถูกทอดทิ้งโดยกระทรวงยุติธรรมให้คำแนะนำ ปรึกษา ที่เกี่ยวข้องในทางคดีสำหรับผู้สูงอายุ

4) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ โดยกระทรวงคมนาคม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ผู้สูงอายุเข้าชมฟรี

5) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม โดยกระทรวง คมนาคมให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยรถไฟ/ รถไฟฟ้า /รถ บขส./ขสมก. ลดค่าโดยสารครึ่งราคา และการบินไทยลดค่าโดยสารภายในประเทศ ร้อยละ 15

6. การรับเงินสวัสดิการผู้สูงอายุ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรม.อนุมัติหลักการจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษแก่ผู้สูงอายุที่ได้รับสิทธิสวัสดิการเบี้ยยังชีพ หรือที่เราเข้าใจกันคือ การจ่าย "เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ" ในปีงบประมาณ 2565 เฉลี่ยรายละ 100 - 250 บาท ตามช่วงอายุ จำนวน 10,896,444 ล้านคน วงเงินรวม 8,348.16 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน - กันยายน 2565 การจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษแก่ผู้สูงอายุในครั้งนี้ ซึ่งจะจ่ายเพิ่มจาก "เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ" แบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ ดังนี้

1. อายุ 60-69 ปี เดิมได้รับ 600 บาท เป็น 700 บาท/เดือน
2. อายุ 70-79 ปี เดิมได้รับ 700 บาท เป็น 850 บาท/เดือน
3. อายุ 80-89 ปี เดิมได้รับ 800 บาท เป็น 1,000 บาท/เดือน
4. อายุ 90 ปีขึ้นไป เดิมได้รับ 1,000 บาท เป็น 1,250 บาท/เดือน

ในปี 2565 ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุ 12,249,848 คน (ข้อมูลจากกรมการปกครอง) โดยในจำนวนดังกล่าวมีผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 10,896,444 คน ซึ่งในจำนวนนี้ เมื่อแบ่งออกเป็นช่วงวัย จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อายุ 60-69 ปี มีจำนวนผู้สูงอายุ 6,471,205 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 100 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 3,882,723,000 บาท

อายุ 70-79 ปี มีจำนวนผู้สูงอายุ 3,012,407 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 150 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 2,711,166,300 บาท

อายุ 80-89 ปี มีจำนวนผู้สูงอายุ 1,216,591 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 200 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 1,459,909,200 บาท

อายุ 90 ปีขึ้นไป มีจำนวนผู้สูงอายุ 196,241 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 250 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 294,361,500 บาท

ทั้งนี้ผู้สูงอายุที่ยังไม่เคยสมัครรับสิทธิดังกล่าว สามารถสมัครรับเบี้ยยังชีพได้ โดยจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- สัญชาติไทย
- มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
- ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ, รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักฐานประกอบการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
- บัตรประจำตัวประชาชน หรือ บัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานรัฐที่มีรูปถ่าย
- ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน(ที่เป็นปัจจุบัน)
- สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิ/ผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ(สำหรับกรณีประสงค์รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านทางธนาคาร)

7. องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หรือหน่วยงานในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย โดยคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการชุมชน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้คัดเลือกบุคคลในพื้นที่ของตนเองที่เป็นยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ และเข้าไปดำเนินการสำรวจตรวจสอบพื้นที่ของบุคคลที่ได้รับคัดเลือก เพื่อนำมาออกแบบและประมาณการค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ปรับปรุงและซ่อมแซมบ้านพักอาศัยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมส่งรายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่าย ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในการขอรับเงินงบประมาณการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย เจ้าหน้าที่หน่วยงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ เช่น นายช่างโยธา ประจำหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามาควบคุมในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักจนกว่างานก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมแล้วเสร็จ. และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทราบและหน่วยงานในพื้นที่ทำการส่งมอบบ้านให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่นต่อไป

8. ผลสำเร็จของโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการ

จากสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความพอดีและพอประมาณอย่างมีเหตุผล ภายใต้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคงถาวร ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญที่สุดของพื้นฐานชีวิตมนุษย์ หากมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวรจะช่วยลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ทำให้ภาพรวมในการพัฒนาประเทศดีขึ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ

ประชาชน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ข้อ 27 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีการบูรณาการร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น, วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น, มณฑลทหารบกที่ 23, กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 8 ในการสนับสนุนกำลังพลทหารช่าง และแรงงานจิตอาสาในพื้นที่ เข้ามาร่วมดำเนินการในการดำเนินกิจกรรมก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาส ให้มีที่อยู่อาศัยที่ดี มั่นคง แข็งแรง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยวิถีแห่งความพอเพียง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน เช่นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ มีงบประมาณเพียงพอในการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามโครงการ

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ ประกอบด้วย

1.1 นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการ
1.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
1.3 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
1.4 ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
1.5 รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรการ
1.6 ผู้อำนวยการสำนักช่าง	กรรมการ
1.7 ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	กรรมการ
1.8 ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการ
1.9 ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
1.10 ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
1.11 ผู้อำนวยการกองพัสดุและทรัพย์สิน	กรรมการ
1.12 ผู้อำนวยการกองกิจการขนส่ง	กรรมการ
1.13 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข	กรรมการ
1.14 ผู้อำนวยการกองการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
1.15 หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ/เลขานุการ
1.16 หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักปลัดฯ	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
1.17 นายอภิรักษ์ อนุรักษ์ นักรจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
1.18 นางสาวธนิศา น้อยโนนทอง นักรจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

ทำหน้าที่ กำหนดราคาค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามโครงการฯ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ลักษณะการอยู่อาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีพ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ ดำเนินการคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการช่วยเหลือตามโครงการฯ

2) กำหนดเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกประชาชนที่จะได้รับสิทธิในการช่วยเหลือปรับปรุงซ่อมแซม ที่อยู่อาศัย ตามโครงการฯ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1 เป็นบุคคลผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจน ที่ได้รับการคัดเลือกโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้องขอ โดยคณะกรรมการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ต้องประมาณราคา การปรับปรุงซ่อมแซม หรือปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และลักษณะของการอยู่อาศัย

1.2 เป็นบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลืองานส่วนรวมที่เป็นงานสาธารณะประโยชน์

1.3 เป็นบุคคลที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติดทุกชนิด

1.4 เป็นบุคคลที่ไม่ทอดทิ้งบุพการี หรือผู้มีพระคุณ

1.5 เป็นบุคคลยากไร้ หรือยากจน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ที่ประกอบอาชีพสุจริต และมีความอดทนต่อสู้กับการทำมาหากินเพื่อการดำรงชีพที่มีความสุจริต

1.6 เป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในศีลธรรมอันดี ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.7 เป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โครงการก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ประจำปี ตามหลักเกณฑ์ให้ภาคส่วนต่างๆ ได้รับรู้ รับทราบ พร้อมกำหนดระยะเวลาในการส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ที่ผ่านการพิจารณาเพื่อให้คณะกรรมการดำเนินงานพิจารณาคัดเลือก

4) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อคัดเลือกผู้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่นำส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้นเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามโครงการ

5) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานกับผู้แทนคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการคัดเลือกให้ช่วยเหลือตามโครงการ เพื่อแจ้งรายละเอียดและหลักเกณฑ์ในการดำเนินการให้การช่วยเหลือแก่ผู้ผ่านการคัดเลือกในท้องที่ของตน พร้อมกำหนดแผนและระยะเวลาในการดำเนินการตามโครงการร่วมกัน

6) ส่งมอบวัสดุและดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหรือที่อยู่อาศัยให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกในพื้นที่ต่างๆ ตามแผนงานที่ได้ประชุมและตกลงกันตาม ข้อ 5)

7) ติดตามประเมินผลการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหรือที่อยู่อาศัยตามโครงการให้แล้วเสร็จตามแผนงานที่ได้ประชุมและตกลงกันตาม ข้อ 5) พร้อมรายงานประธานกรรมการเพื่อทราบเป็นระยะ

8) รายงานสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการต่อผู้บังคับบัญชา และจัดพิธีส่งมอบบ้านให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกตามโครงการ

2. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

1) ดำเนินการตามกระบวนการ ประจำปีงบประมาณนั้นๆ

2) บ้านหรือที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจนที่ได้รับการคัดเลือกจากหมู่บ้าน หรือชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

3. งบประมาณในการดำเนินการ

เบิกจ่ายจากงบประมาณตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณที่ตั้งไว้ เป็นค่าใช้จ่ายโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการและร่วมดำเนินการ

1) หน่วยงานหลัก

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2) หน่วยงานร่วมดำเนินการ

- 1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น
- 2) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
- 3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการคัดเลือก

การดำเนินการก่อสร้างบ้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น นำไปสู่การลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจระดับครัวเรือน ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ยากไร้ ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ให้อยู่ดีมีสุข อย่างยั่งยืน เกิดการบูรณาการ การทำงานร่วมกันระหว่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึง การส่งเสริมความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ระดับชุมชน ในการขอความร่วมมือประชาชนในพื้นที่ ร่วมเป็นแรงงานจิตอาสา ร่วมก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ยากจน ผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ ที่ได้รับการช่วยเหลือ ตามพื้นฐานความถนัดหรือกำลังความสามารถของตน

9. ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ

1) **ความคุ้มค่ากับงบประมาณ** พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทุกปี ซึ่งผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจะต้องผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการดำเนินงาน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ไม่มีที่อยู่อาศัยให้มีบ้านที่มั่นคง แข็งแรง กันแดดกันฝน งบประมาณในการดำเนินการ ต้นทุนของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความคุ้มค่า ต้นทุนของโครงการอยู่ที่การประมาณการระยะเวลา ซึ่งอาจจะพิจารณาจากอยู่อาศัยอายุการใช้งาน ความคงทนได้มาตรฐาน ไม่ได้ตีค่าออกมาเป็นตัวเงิน แต่เป็นการวัดที่โครงการจะเกิดประโยชน์ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ ให้อยู่ร่วมกับชุมชนได้ การคิดในด้านผลตอบแทนในมุมมองของความคุ้มค่าทางการเงินที่จะได้รับมาจะมองไม่เห็น แต่จะมองความคุ้มค่าในด้านความปลอดภัยมากกว่า ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การลงทุนดังกล่าวถือว่าคุ้มค่ามากเป็นการมองด้านความคุ้มค่า ทางจิตใจ ความปลอดภัยในชีวิต การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ จึงใช้ในการประเมินโครงการลงทุนที่มุ่งหวังจะพิจารณาผลประโยชน์ต่อสังคมชุมชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากโครงการในระยะยาว

ทั้งนี้กล่าวได้ว่า ความคุ้มค่ากับงบประมาณนอกจากจะตีค่าออกมาเป็นตัวเงินไม่ได้ แต่เป็นการวัดความคุ้มค่าทางจิตใจ อันจะนำไปสู่การลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ทำให้ประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือ มีความสะดวกประชาชนมีความพึงพอใจ ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

2) ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ได้รับประโยชน์จากโครงการ เพราะว่าเป็นการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยวิถีแห่งความพอเพียง โดยการก่อสร้างบ้าน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน ตลอดจนดำเนินการก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการ สร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความปลอดภัย ลดปัญหาสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่น สร้างความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระดับชุมชน ในการขอความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นแรงงานจิตอาสา ร่วมก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ที่ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับประโยชน์จากโครงการสูงสุด

ทั้งนี้กล่าวได้ว่า ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการมีหลายด้านประกอบด้วย ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านเศรษฐกิจ ด้านด้านสังคม ด้านคุณภาพชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย

บทที่ 5

สรุปผลการติดตาม

การติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ. 2565 ในครั้งนี้เป็นการติดตามและประเมินผลเชิงลึก ของผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือในการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซม ที่อยู่อาศัย ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์-กรกฎาคม พ.ศ. 2565 จากสถานที่ดำเนินการจริงทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผลเชิงคุณภาพ เสร็จเรียบร้อยแล้วสรุปผลการดำเนินการติดตาม ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
2. สรุปผลการติดตาม
3. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อทราบถึงผลสำเร็จของโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการ
2. เพื่อทราบถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ
3. เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินโครงการ

2. สรุปการติดตามและประเมินผล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 16 ราย ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 13 ราย เสียชีวิต 3 ราย เป็นหญิง 11 ราย ชาย 5 ราย อายุมากที่สุด 86 ปี มี 1 ราย น้อยที่สุด 7 ปี มี 1 ราย อายุอยู่ในช่วง 61 – 70 ปีมากที่สุด มี 6 ราย รองลงมาอยู่ในช่วง 71 – 80 ปี มี 3 ราย ส่วนอายุอยู่ในช่วง 31- 40 ปี และอายุในช่วง 81 – 85 ปี มีช่วงอายุละ 1 รายเท่านั้น (เสียชีวิต หญิง 2 ชาย 1)

2. ผลสำเร็จของโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการ

วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) วิธีการหรือขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ ทำหน้าที่
 - กำหนดราคาค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามโครงการฯ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ลักษณะการอยู่อาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีพ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ ดำเนินการคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการช่วยเหลือตามโครงการฯ
 - กำหนดเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกประชาชนที่จะได้รับสิทธิในการช่วยเหลือ ปรับปรุงซ่อมแซม ที่อยู่อาศัย ตามโครงการฯ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้
 - เป็นบุคคลผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจน ที่ได้รับการคัดเลือกโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้องขอ

โดยคณะกรรมการ หรือองค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ต้องประมาณราคา การปรับปรุงซ่อมแซม หรือ ปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และลักษณะของการอยู่อาศัย

- เป็นบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลืองานส่วนรวมที่เป็นงานสาธารณะประโยชน์ เป็นบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ช่วยเหลืองานส่วนรวมที่เป็นงานสาธารณะประโยชน์ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติดทุกชนิด ไม่ทอดทิ้ง บุพการี หรือผู้มีพระคุณ เป็นบุคคลยากไร้ หรือยากจน หรือผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ที่ประกอบอาชีพสุจริต และมีความอดทนต่อสู้กับการทำมาหากินเพื่อการดำรงชีพที่มีความสุจริตยึดมั่นในศีลธรรมอันดี ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ประจำปี ตามหลักเกณฑ์ให้ภาคส่วนต่างๆ ได้รับรู้ รับทราบ พร้อมกำหนดระยะเวลาในการส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ที่ผ่านการพิจารณา เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินงานพิจารณาคัดเลือก

- ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อคัดเลือกผู้ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการองค์กรปกครองท้องถิ่น ที่นำส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้น เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามโครงการ

- ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานกับผู้แทนคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการคัดเลือกให้ช่วยเหลือตามโครงการ เพื่อแจ้งรายละเอียดและหลักเกณฑ์ในการดำเนินการให้การช่วยเหลือแก่ผู้ผ่านการคัดเลือกในท้องที่ของตน พร้อมกำหนดแผนและระยะเวลาในการดำเนินการตามโครงการร่วมกัน

- ส่งมอบวัสดุและดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหรือที่อยู่อาศัยให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกในพื้นที่ต่างๆ ตามแผนงานที่ได้ประชุมและตกลงกัน

- ติดตามประเมินผลการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหรือที่อยู่อาศัยตามโครงการให้แล้วเสร็จตามแผนงานที่ได้ประชุมและตกลงกันตาม พร้อมรายงานประธานกรรมการเพื่อทราบเป็นระยะ

- รายงานสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการต่อผู้บังคับบัญชา และจัดพิธีส่งมอบบ้านให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกตามโครงการ

2) ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ ดำเนินการตามกระบวนการ ประจำปีงบประมาณนั้นๆ บ้านหรือที่อยู่อาศัยของผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจน ที่ได้รับการคัดเลือกจากหมู่บ้าน หรือชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

3) งบประมาณในการดำเนินการ เบิกจ่ายจากงบประมาณตามข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณนั้นที่ตั้งไว้ เป็นค่าใช้จ่ายโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ

4) หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการคัดเลือก

3. ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ

1) **ความคุ้มค่ากับงบประมาณ** พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทุกปี ซึ่งผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจะต้องผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการดำเนินงาน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ไม่มีที่อยู่อาศัยให้มีบ้านที่มั่นคง แข็งแรง กันแดดกันฝน งบประมาณในการดำเนินการของบ้านแต่ละหลังจำนวนเงินอาจไม่มาก ต้นทุนของโครงการที่ดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความคุ้มค่า ต้นทุนของโครงการอยู่ที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยกับครอบครัว มีความอบอุ่น คุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งอาจจะพิจารณาจากงบประมาณการก่อสร้าง อายุการใช้งาน ความคงทนได้มาตรฐาน ไม่ได้ตีค่าออกมาเป็นตัวเงิน แต่เป็นการวัดที่โครงการประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับประโยชน์มากกว่าและสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ ชีวิตดีขึ้นการคิดในด้านผลตอบแทนในมุมมองของความคุ้มค่าทางการเงินที่จะได้รับมาจะไม่เห็น แต่จะมองในด้านความคุ้มค่า ความมั่นคง ปลอดภัยมากกว่า ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การลงทุนดังกล่าวถือว่าคุ้มค่ามากเป็นการมองด้านความคุ้มค่าทางด้านจิตใจ ด้านสังคม แต่การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ จึงใช้ในการประเมินโครงการลงทุนที่มุ่งหวังจะพิจารณาผลประโยชน์ต่อสังคมชุมชน ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากโครงการในระยะยาว

การให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุนั้นว่ามีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่เราเข้าไปช่วยเหลือ นอกจากจะตีค่าออกมาเป็นตัวเงินไม่ได้ แต่เป็นการวัดความคุ้มค่าทางจิตใจ อันจะนำไปสู่การลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ทำให้ประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความมั่นคง สะดวก ปลอดภัย ประชาชนมีความพึงพอใจที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ

2) **ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ** พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ได้รับประโยชน์จากโครงการ เพราะว่าเป็นการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยวิถีแห่งความพอเพียง โดยการก่อสร้างบ้าน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน ตลอดทั้งดำเนินการก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการ สร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความปลอดภัย ลดปัญหาสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ยากจนและด้อยโอกาสในจังหวัดขอนแก่น ให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่นในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น สร้างความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระดับชุมชน ในการขอความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นแรงงานจิตอาสา ร่วมก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ที่ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับประโยชน์จากโครงการสูงสุด

การให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ด้อยโอกาส และยากจนด้านที่อยู่อาศัยจะได้รับประโยชน์สูงสุดประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการมีหลายด้านประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านด้านสังคม ด้านคุณภาพชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย

3. สรุปผลการติดตาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 16 ราย เสียชีวิต 3 ราย ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่แน่นอน (Structured interview) คือการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด-ปิด โดยเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการติดตาม และผลของการติดตามนำเสนอการบรรยายเรียงลำดับตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์และการตอบคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์

จากสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่จะลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของความพอดีและพอประมาณอย่างมีเหตุผล ภายใต้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคงถาวร ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดของพื้นฐานชีวิตมนุษย์ หากมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวรจะช่วยลดปัญหาสังคมและเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ทำให้ภาพรวมในการพัฒนาประเทศดีขึ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ข้อ 27 การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

1) ผลสำเร็จของโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเข้าไปดำเนินการ

ขั้นตอนวิธีการให้ความช่วยเหลือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ทำหน้าที่ กำหนดราคาค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามโครงการฯ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ลักษณะการอยู่อาศัย และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีพ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมได้รับการช่วยเหลือ ดำเนินการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมได้รับการช่วยเหลือตามโครงการฯ กำหนดเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกประชาชนที่จะได้รับสิทธิในการช่วยเหลือ ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยตามโครงการ จะต้องเป็นบุคคลผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ หรือผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจน ที่ได้รับการคัดเลือกโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้องขอ โดยคณะกรรมการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ต้องประมาณราคาการปรับปรุงซ่อมแซม หรือปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และลักษณะของการอยู่อาศัย ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ประจำปีตามหลักเกณฑ์ให้ภาคส่วนต่างๆ ได้รับรู้ รับทราบ พร้อมกำหนดระยะเวลาในการส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ที่ผ่านการพิจารณาเพื่อให้คณะกรรมการดำเนินงานพิจารณาคัดเลือก คณะกรรมการดำเนินงานคัดเลือกผู้ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้น เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานกับผู้แทนคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการคัดเลือกให้ช่วยเหลือตามโครงการ เพื่อแจ้งรายละเอียดและหลักเกณฑ์ในการดำเนินการให้การช่วยเหลือแก่ผู้ผ่านการคัดเลือกในท้องที่ของตน พร้อมกำหนดแผนและระยะเวลาในการดำเนินการตามโครงการ โดยบูรณาการร่วมกันกับส่วนราชการอื่น เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น, สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น ที่ได้รับการคัดเลือก และยังมีส่วนราชการอื่นในจังหวัดขอนแก่นเข้ามาช่วยเหลือ ด้านแรงงาน ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น, มณฑลทหารบกที่ 23, กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 8 ในการสนับสนุนกำลังพลทหารช่าง และแรงงานจิตอาสาในพื้นที่ เข้ามาร่วมดำเนินการในการดำเนินกิจกรรม ก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาส ให้มีที่อยู่อาศัยที่ดี มั่นคง แข็งแรง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยวิถีแห่งความพอเพียง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ทำการส่งมอบวัสดุและดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหรือที่อยู่อาศัยให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกในพื้นที่ต่างๆ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เป็นผู้ดูแลและควบคุมการดำเนินการก่อสร้าง จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านหรือที่อยู่อาศัยตามโครงการให้แล้วเสร็จตามแผนงานที่ได้ประชุมและตกลงกัน พร้อมรายงานประธานกรรมการเพื่อทราบเป็นระยะ และรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการต่อผู้บังคับบัญชา และจัดพิธีส่งมอบบ้านให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกตามโครงการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2564 เป็นต้นมา ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 รายประกอบด้วย

1. นางอัมพร สิมะณี บ้านเลขที่ 49 หมู่ 10 บ้านหนองโง้ง ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
2. นางกว้าง วรพัฒน์ บ้านเลขที่ 114 หมู่ที่ 6 บ้านหนองพลวง ตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
3. นางสุพรรณิ อัครชุมพรมราช บ้านเลขที่ 213 หมู่ 2 บ้านตำแย ตำบลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้
4. นางละออง อ่อนเหลา บ้านเลขที่ 187 หมู่ที่ 14 บ้านท่าช้าง ตำบลวังเพิ่ม อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้
5. นางหนูแดง ศรีสุก บ้านเลขที่ 176 หมู่ที่ 6 บ้านป่าหม้อ ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 5 รายประกอบด้วย

1. นายล้น สมิราย บ้านเลขที่ 103 หมู่ 2 บ้านห้วยฮวก ตำบลโพนเพ็ก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
2. นางบุญหลาย อ่างคำ บ้านเลขที่ 20 บ้านโคกไม้งาม ตำบลหนองมะเชื้อ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
3. นางคำตา ถาวรกลาง บ้านเลขที่ 268 หมู่ 10 บ้านไชยสอเหนือ ตำบลหนองมะเชื้อ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
4. นายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ บ้านเลขที่ 110 หมู่ 10 บ้านแจ้งทัพม้า ตำบลนางาม อำเภอ

มัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

5. นายพร จำพร บ้านเลขที่ 197 หมู่ 2 บ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 ราย ประกอบด้วย

1. นางทองจันทร์ กองกุล บ้านเลขที่ 80 หมู่ 8 บ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้

2. นางทองใบ ป้องขวา บ้านเลขที่ 184 หมู่ 8 บ้านหนองคลองน้อย ตำบลปามะนาว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้

3. นางมะลิ คล่องชอบ บ้านเลขที่ 126 หมู่ 3 บ้านเขินใต้ ตำบลโนนคอม อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้

4. นายบุญมี ทองธรรมชาติ บ้านเลขที่ 161 หมู่ 1 บ้านโคกกวาง ตำบลโคกงาม อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส

5. เด็กชายอาชาวิน สืบมา บ้านเลขที่ 58 หมู่ 14 บ้านยางคำ ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นเด็กพิการจิต

6. นางเสถียร นครชัย บ้านเลขที่ 179 หมู่ 2 บ้านโนนชัย ตำบลโนนหัน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้พิการ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 – 2564 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 16 ราย และมีผู้เสียชีวิต จำนวน 3 ราย คือ

1) นางกว้าง วรพัฒน์ บ้านเลขที่ 114 หมู่ที่ 6 บ้านหนองพลวง ตำบลทุ่งชมพู อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ยากไร้

2) นางหนูแดง ศรีสุก บ้านเลขที่ 176 หมู่ที่ 6 บ้านป่าหม้อ ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส

3) นายพร จำพร บ้านเลขที่ 197 หมู่ 2 บ้านแฮด ตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

การช่วยเหลือทางสังคมความเสมอภาคระบบสวัสดิการ การช่วยเหลือทางสังคม เป็นบริการของรัฐที่จัดให้กับผู้ที่ประสบความเดือดร้อนหรือ ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ยกตัวอย่างเช่น การจัดสวัสดิการให้แก่ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ หรือมีความขาดแคลน เมื่อเทียบกับผู้สูงอายุทั่วไปได้แก่การสงเคราะห์ครอบครัว การซ่อมแซมที่อยู่ อาศัยเพื่อปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การกู้ยืมเงินประกอบอาชีพ หรือกรณีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในรูปแบบการจัดตั้งกองทุน เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิ และความเสมอภาคทางการศึกษามากยิ่งขึ้น เป็นต้น การจัดระบบสวัสดิการตามแนวคิดการช่วยเหลือทางสังคมนี้จึงสอดคล้องกับหลักความเสมอภาค ตามกฎหมายที่มีได้เรียกร้องให้ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันอย่างสิ้นเชิง แต่เฉพาะสิ่งสองสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกัน จึงควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และหากสิ่งสองสิ่งมีสาระสำคัญต่างกันจะต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ระบบการจัดสวัสดิการสังคมตามแนวคิดการช่วยเหลือทางสังคม จึงมุ่งเน้นการให้ความ

ช่วยเหลือและสงเคราะห์บุคคลบางกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็น และอยู่ในภาวะยากลำบากมากกว่าบุคคลทั่วไป เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเสมอภาค(Equity)ทัดเทียมกับคนทั่วไปนั่นเอง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรม.อนุมัติหลักการจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษแก่ผู้สูงอายุ ที่ได้รับสิทธิสวัสดิการเบี้ยยังชีพ หรือที่เราเข้าใจกันคือ การจ่าย "เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ" ในปีงบประมาณ 2565 เฉลี่ยรายละ 100 - 250 บาท ตามช่วงอายุ จำนวน 10,896,444 ล้านคน วงเงินรวม 8,348.16 ล้านบาท เป็นระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน - กันยายน 2565 การจ่ายเงินช่วยเหลือพิเศษแก่ผู้สูงอายุในครั้งนี้ ซึ่งจะจ่ายเพิ่มจาก "เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ" แบบขั้นบันไดตามช่วงอายุ ดังนี้

1. อายุ 60-69 ปี เดิมได้รับ 600 บาท เป็น 700 บาท/เดือน
2. อายุ 70-79 ปี เดิมได้รับ 700 บาท เป็น 850 บาท/เดือน
3. อายุ 80-89 ปี เดิมได้รับ 800 บาท เป็น 1,000 บาท/เดือน
4. อายุ 90 ปีขึ้นไป เดิมได้รับ 1,000 บาท เป็น 1,250 บาท/เดือน

ในปี 2565 ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุ 12,249,848 คน (ข้อมูลจากกรมการปกครอง) โดยในจำนวนดังกล่าวมีผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 10,896,444 คน ซึ่งในจำนวนนี้ เมื่อแบ่งออกเป็นช่วงวัย จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

อายุ 60-69 ปี มีจำนวนผู้สูงอายุ 6,471,205 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 100 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 3,882,723,000 บาท

อายุ 70-79 ปี มีจำนวนผู้สูงอายุ 3,012,407 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 150 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 2,711,166,300 บาท

อายุ 80-89 ปี มีจำนวนผู้สูงอายุ 1,216,591 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 200 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 1,459,909,200 บาท

อายุ 90 ปีขึ้นไป มีจำนวนผู้สูงอายุ 196,241 คน ในกลุ่มนี้จะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพิ่ม 250 บาท โดยคาดการณ์ว่างบประมาณในกลุ่มนี้จะเพิ่มขึ้นจำนวน 294,361,500 บาท

การมีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัย(คนในชุมชน)

การมีส่วนร่วมในการก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย พบว่า ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือจากชาวบ้านในด้านแรงงานช่วยก่อสร้างที่อยู่อาศัย และยังมีส่วนช่วยออกค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหารเลี้ยงชาวบ้านที่มาช่วยก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย มีการให้คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นในการซ่อมแซม และบางตำบลชาวบ้านในหมู่บ้านได้เข้ามาช่วยในด้านค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ ถ้าบางหลังใช้โครงวัสดุตัวเดิมก็จะลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้ สมาชิกในครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย สำหรับครอบครัวที่อยู่ในวัยทำงาน บ้านหลังไหนที่มีผู้ป่วยและผู้สูงอายุในบ้านจะไม่ได้เข้าไปช่วยในการก่อสร้างแต่จะแนะนำและดูแลความเรียบร้อยในการก่อสร้าง และยังมีหน่วยงานในพื้นที่เข้าไปดูแลควบคุมการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการก่อสร้างบ้านพักอาศัยมีความเรียบร้อยสมบูรณ์ ชาวบ้านหรือคนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักอาศัย ในด้านแรงงาน การให้คำแนะนำ และแสดงความคิดเห็นในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซม บางครั้งคนในชุมชนหรือคนในพื้นที่ยังได้รวบรวมเงินเป็นค่าวัสดุในกรณีที่วัสดุไม่พอและยังช่วยกันจัดเตรียมอาหารเลี้ยงชาวบ้านที่มาช่วยในการก่อสร้างบ้านอีกด้วย ดังคำกล่าวของนางคำตา ถาวงกลาง กล่าวว่ “ชาวบ้านในหมู่บ้านมาช่วยด้านแรงงาน ช่วยค่าอาหาร และวัสดุ อุปกรณ์ บางส่วนที่ขาดไม่พอชาวบ้านจะช่วยกันออกค่าวัสดุนั้น ชาวบ้านและหน่วยงานในพื้นที่มาช่วยด้านแรงงานก่อสร้าง”

ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ

การได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน ได้รับบริการในส่วนของบ้านพักอาศัย ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในจังหวัดขอนแก่น ได้รับการช่วยเหลือในการก่อสร้างบ้าน หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ เช่น การก่อสร้างบ้านใหม่ทั้งหลัง ปรับปรุงหลังคาบ้าน พื้นบ้าน ห้องน้ำ และก่อสร้างรั้ว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค แยกได้ดังนี้

1. ก่อสร้างบ้านใหม่ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ จำนวน 10 หลัง
2. ก่อสร้างบ้านใหม่ใช้โครงเดิม จำนวน 2 หลัง
3. เทพื้นบ้าน , ซ่อมแซมฝายบ้าน, ปรับปรุงห้องน้ำ และมุงหลังคา จำนวน 1 หลัง
4. ก่อสร้างห้องน้ำ และมุงหลังคา จำนวน 1 หลัง
5. ก่อสร้างห้องน้ำคนพิการ จำนวน 1 หลัง
6. ก่อสร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน จำนวน 1 หลัง

ประชาชนที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น มีความพึงพอใจที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ในการก่อสร้าง ปรับปรุง หรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ทำให้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอย่างมั่นคง ปลอดภัย ลดปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจระดับครัวเรือนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้และยากจน ให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง โดยจัดซื้อเป็นวัสดุ อุปกรณ์ให้ ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้คัดเลือกบุคคลในหมู่บ้านที่มีฐานะยากจน เป็นผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ การเขียนแบบ ออกแบบประมาณการค่าก่อสร้าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นผู้ประมาณการค่าวัสดุ อุปกรณ์ ในการก่อสร้าง เสร็จแล้วส่งรายละเอียดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อจัดสรรงบประมาณ ให้ดำเนินการ ตลอดจนถึงควบคุมการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมจนงานแล้วเสร็จ และแจ้งวันส่งมอบบ้านให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ เพื่อดำเนินการทำพิธีมอบบ้านที่เสร็จสมบูรณ์พร้อมเข้าอยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ดังคำกล่าวของ นางละออง อ่อนเหลา กล่าวว่า “การปรับปรุงซ่อมแซมห้องน้ำ และมุงหลังคาห้องน้ำมันดีกันฝนได้ เวลาเข้าห้องน้ำไม่เปียกมีความสะดวกขึ้น แต่เนื่องจากหลังคามันมีช่องว่างห่างจากตัวบ้านเวลาฝนตกน้ำฝนกระเด็นเข้าบ้าน ต้องการให้แก้ไขตรงจุดนี้ให้ด้วย ดังคำกล่าวของ นายลั่น สมิราย กล่าวว่า “ตนอาศัยอยู่คนเดียว รับจ้างทั่วไป ดีใจที่หน่วยงานราชการก่อสร้างบ้านใหม่ให้ทั้งหลัง เหล็กที่ทำโครงหลังคาเป็นของตนเองที่ซื้อสะสมไว้ จากเงินที่ได้จากการรับจ้างทั่วไป จึงทำให้ตนได้บ้านหลังใหญ่ขึ้น เพราะลดงบประมาณที่ซื้อวัสดุที่เป็นเหล็กถลุง เองงบประมาณไปเพิ่มเติมส่วนอื่น การก่อสร้างใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ใช้แรงงานชาวบ้านและตนเองก็ช่วยก่อสร้างด้วย”

ความคุ้มค่ากับงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทุกปี ซึ่งผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือจะต้องผ่านการคัดเลือกของคณะกรรมการดำเนินงาน หรือคณะกรรมการชุมชน หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ไม่มีที่อยู่อาศัยให้มีบ้านที่มั่นคง แข็งแรง กันแดดกันฝน งบประมาณในการดำเนินการต้นทุนของโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความคุ้มค่า ต้นทุนของโครงการอยู่ที่การประมาณการระยะเวลา ซึ่งอาจจะพิจารณาจากอยู่อาศัยอายุการใช้งาน ความคงทนได้มาตรฐาน ไม่ได้ตีค่าออกมาเป็นตัวเงิน แต่เป็นการวัดที่โครงการจะเกิดประโยชน์ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ ให้อยู่ร่วมกับชุมชนได้

การคิดในด้านผลตอบแทนในมุมมองของความคุ้มค่าทางการเงินที่จะได้รับมาจะมองไม่เห็น แต่จะมองความคุ้มค่าในด้านความปลอดภัยมากกว่า ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้รับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ จึงใช้ในการประเมินโครงการลงทุนที่มุ่งหวังจะพิจารณาผลประโยชน์ต่อสังคมชุมชน และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากโครงการในระยะยาว

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประชาชนผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ได้รับประโยชน์จากโครงการ เพราะว่าเป็นการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง แข็งแรง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขด้วยวิถีแห่งความพอเพียง โดยการก่อสร้างบ้าน ปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน ตลอดจนดำเนินการก่อสร้างห้องน้ำผู้พิการ สร้างรั้วรอบบริเวณบ้าน ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความปลอดภัย ลดปัญหาสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่น สร้างความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระดับชุมชน ในการขอความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ร่วมเป็นแรงงานจิตอาสาช่วยก่อสร้างหรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ที่ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับประโยชน์จากโครงการสูงสุด

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ การให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ ของฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า กระบวนการช่วยเหลือที่ต้องผ่านขั้นตอนของการอนุมัติให้ความช่วยเหลือตั้งแต่แรกจนไปสู่การได้รับความช่วยเหลือของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ มีลำดับขั้นตอนล่าช้า เนื่องจากจะต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการจากชุมชน คณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ร้องขอ นำส่งรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ที่ผ่านการพิจารณา มีการประมาณราคาก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซม เสนอผ่านคณะกรรมการดำเนินงานพิจารณา ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการก่อสร้าง หรือปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น อำนาจการอนุมัติให้ความช่วยเหลือ คือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือและการบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ ให้ผู้ที่เดือดร้อนได้รับความช่วยเหลือ อย่างทันทั่วถึง และปัญหาความยากลำบากของการหาข้อเท็จจริงและข้อมูลของผู้ด้อยโอกาส เพื่อนำไปพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ซึ่งไม่ได้รับความร่วมมือจากทั้งตัวผู้ด้อยโอกาสเองและคนในครอบครัวหรือญาติ ปัญหาผู้ด้อยโอกาสถูกทอดทิ้ง ไม่มีเอกสารยืนยันตัวตน หรือไม่สามารถให้ข้อมูลของตนเองได้ ส่งผลให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามหลักเกณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังสามารถประสานหน่วยงานภาครัฐอื่นให้ความช่วยเหลือได้ การจัด สวัสดิการสงเคราะห์ให้กับผู้ด้อยโอกาสแต่ละประเภท สิ่งสำคัญที่ผู้ด้อยโอกาสจะต้องมีเพื่อยืนยันตัวตนในการขอรับสิทธิ ด้านสวัสดิการสงเคราะห์เช่นสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน บัตรผู้พิการ ผู้ขอรับการสงเคราะห์บางรายเป็นผู้สูงอายุและ/หรือป่วยติดเตียง ผู้พิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้การจัดการเกี่ยวกับหลักฐานเพื่อขอรับการ สงเคราะห์เป็นเรื่องยาก ประกอบกับไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ดูแลในการจัดเตรียมเอกสารหรือหลักฐานเพื่อขอรับการ สงเคราะห์จึงทำให้การให้ความช่วยเหลือเกิดความล่าช้าด้วยสาเหตุนี้ส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสหลายรายในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นไม่สามารถให้ความช่วยเหลือตามสิทธิที่ควรจะได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้ด้อยโอกาสบางรายเป็นผู้ป่วยติดเตียงไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ต้องการความช่วยเหลือด้านการรักษาพยาบาล นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับ “ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ให้กับผู้ด้อยโอกาส มีการกำหนดในการให้ความช่วยเหลือไม่ต่อเนื่องและไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน” เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันที่มีค่าครองชีพค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับสวัสดิการสงเคราะห์ที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐแล้วยังไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความต้องการของผู้ด้อยโอกาส ดังนี้

1. ปัญหาด้านงบประมาณ การดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้วยจากสภาพเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมสภาพสังคมปัจจุบัน จากการติดตามและประเมินผลพบว่า ปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม ได้ทำให้งานที่ปรากฏในลักษณะของรัฐสวัสดิการของผู้สูงอายุส่วนหนึ่งได้ประสบกับปัญหาร่วมกันที่สำคัญ คือ รัฐไม่สามารถแบกรับภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการสังคมที่เพิ่มขึ้นอย่างคาดไม่ถึง ประชาชนไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการที่แท้จริงให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้ รัฐจึงพยายามจัดวางระบบเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมที่ครอบคลุมกับทุกคนในสังคม แทนการจัดบริการเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมให้มีความหลากหลาย

2. ปัญหาความล่าช้าของกระบวนการ การให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ การกำหนดแนวทางการจัดสวัสดิการมีขอบเขตการดำเนินงานที่ซับซ้อนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งระเบียบหลักเกณฑ์ที่มีความเกะกะล่าช้า ควรมีการเสริมสร้างให้ประชาชนเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ และสิทธิประโยชน์และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในชุมชน ควรส่งเสริมการสร้างบริการเชิงรุกให้กับประชาชนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณสำหรับการช่วยเหลือประชาชนให้เพียงพอ และควรพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการให้บริการสังคมแก่ประชาชนในแต่ละประเภท หน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ รวมทั้งปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านสวัสดิการสงเคราะห์ ส่งผลให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงของผู้ด้อยโอกาสในการทำงานสงเคราะห์ กระบวนการข้อเท็จจริง (Fact-Finding) เป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องทำการค้นหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยการศึกษาผู้มีปัญหาข้อเท็จจริงของปัญหามิทั้งข้อเท็จจริงที่มองเห็นได้และข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถมองเห็นได้

4. ข้อเสนอแนะแนวทางการให้ความช่วยเหลือ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายในและภายนอก จากผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะการจัดการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับสิทธิการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ จัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศผู้ด้อยโอกาสของจังหวัดขอนแก่น และสร้างเครือข่ายด้านการปฏิบัติงานเชิงรุก ติดตามการจัดสวัสดิการตามแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ต้องกำหนดแผนการบูรณาการทำงานร่วมกันของแต่ละหน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการ

2. การบูรณาการร่วมกับหน่วยภาครัฐอื่น เพื่อรับการสนับสนุนบุคลากรที่มีเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส ครอบคลุมการให้บริการทุกด้าน

3. การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้การปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความเร็วในการปฏิบัติงานรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งนวัตกรรม การเดินทางของข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วไร้พรมแดน

4. จัดทำแผนการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสวัสดิการสงเคราะห์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์ได้นำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาถอดบทเรียนทำความเข้าใจการปฏิบัติกับผู้ด้อยโอกาส

5. ควรจัดสรรงบประมาณด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นส่งผลให้ผู้ด้อยโอกาสไม่สามารถปรับชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐ ต้องจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้กับผู้ด้อยโอกาสส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างโอกาส ให้สามารถใช้ชีวิตได้เช่นบุคคลทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการติดตามและประเมินผล มีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและการดำเนินการจัดการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ และการมอบเครื่องอุปโภคบริโภคควรมีการปรับเปลี่ยนแนวทางเกี่ยวกับการช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับผู้ด้อยโอกาส เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการช่วยเหลือ

2. แนวทางการจัดสวัสดิการ ต้องกำหนดแผนบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้ผู้ได้รับการสงเคราะห์ได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และครบวงจรทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และปัจจัยพื้นฐานด้านอื่น เช่นการบูรณาการร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุขหรือโรงพยาบาล สำนักงานพัฒนาสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาความล่าช้าในกระบวนการให้ความช่วยเหลือ

3. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ ให้มีหลากหลายช่องทาง เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิได้เข้าถึงสวัสดิการหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น

4. สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งเครือข่ายความร่วมมือทางด้านความรู้เทคโนโลยี เป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง เป็นการเพิ่มช่องทางการช่วยเหลือด้านการรักษาสิทธิของผู้ด้อยโอกาสที่พึงจะได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ และเพิ่มโอกาสการได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานภาครัฐของผู้ด้อยโอกาสทั้งในและนอกเขตจังหวัดขอนแก่น

.....

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น : คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, กทม., มปป.

เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตร การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2559

กระทรวงมหาดไทย: คู่มือการปฏิบัติงานการให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาสผู้มีรายได้น้อย ผู้ไร้ที่พึ่ง.
องค์การบริหารส่วนตำบลโค้งไผ่ อำเภอขามเฒ่าลพบุรี จังหวัดกำแพงเพชร.งานพัฒนาชุมชน, พ.ศ.2561

กระทรวงมหาดไทย: คู่มือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ศูนย์ช่วยเหลือขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. หน้า 110

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. รายงานสถานการณ์ทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์,
2561(มกราคม-มีนาคม) ฉบับที่ 1.1

จรัสพร สีด้วง. การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (2562

ชาย โพธิ์สีดา. 2550. ศาสตร์และศิลปะแห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์
พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

วิโรจน์ ก่อสกุล. เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิจัยแบบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสน ศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

สำนักบริการการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ความรู้เกี่ยวกับคนพิการ. งานบริการนักศึกษาพิการ, มปป

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น: แผนพัฒนาท้องถิ่น(พ.ศ.2561-2565)องค์การบริหารส่วนจังหวัด
ขอนแก่น, 2563

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น : ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562-2565 กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, 2562-2565

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น: แผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562-2565,
กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, 2562-2565

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2560

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561

ภาคผนวก

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางทองใบ ป็องขวา ม.8 ตำบลปามะนาว อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุและผู้ยากไร้)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางทองจันทร์ กองกุล ม.8 ตำบลปามะนาว อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุและผู้ยากไร้)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางเสถียร นครชัย ม.2 ต.โนนชัย อ.โนนหัน จ.ขอนแก่น (ผู้พิการ)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางมะลิ คล่องชอบ ม.3 ต.โนนคอม อ.ภูผาม่าน จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ)

สัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน ม.14 และ ยายของเด็กชาย อาชาวิน สืบมา ม.14 ต.ยางคำ อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น (วิกัลจรีต)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางละออง อ่อนเหลา ม.14 ตำบลวังเพิ่ม อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ และยากไร้)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์(นางเกตุ ภรรยา) นายบุญมี ทองธรรมชาติ ม.1 ต.โคกงาม อ.บ้านฝาง จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ บุญประเสริฐ ม.10 ต.นางาม อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ และด้อยโอกาส)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นายลั่น สมีราย ม.2 ต.โพนเพ็ก อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ และด้อยโอกาส)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางคำตา ถาวรกลาง และ พัฒนาการอำเภอ ม.1 ต.ไชยสอ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น
(ผู้สูงอายุและด้อยโอกาส)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางสุพรรณิ อัครชุมพรมาราช และผู้ใหญ่บ้าน ม.2 ต.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น (ผู้ยากไร้)

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางบุญหลาย อ่างคำ ม.7 ต.หนองมะเชื้อ อ.พล จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุและด้อยโอกาส)

ภาพกิจกรรม

โครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น

ลงพื้นที่สัมภาษณ์ นางอัมพร สิมะณี ม.10 ต.บ้านแฮด อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุและยากไร้)

ลงพื้นที่ บ้านนายพร จำพร ม.2 ต.บ้านแฮด อ.บ้านแฮด จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ และด้อยโอกาส เสียชีวิต ปี 64)

ลงพื้นที่บ้าน นางกว้าง วรพัฒน์ ม.6 ต.ทุ่งชมพู อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ และยากไร้ เสียชีวิต ปี 64)

ลงพื้นที่บ้าน นางหนูแดง ศรีสุก ม.6 ต.พระยีน อ.พระยีน จ.ขอนแก่น (ผู้สูงอายุ เสียชีวิต ปี 63)

แบบสอบถาม/สัมภาษณ์ประเมินความพึงพอใจโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้จังหวัดขอนแก่น
(ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ)องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วันที่กรอกแบบสอบถาม/สัมภาษณ์เดือน.....พ.ศ.๒๕๖๕

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อผู้รับบริการ (นาย / นาง / นางสาว)อายุ.....ปี
๒. ที่อยู่บ้านเลขที่.....
.....
๓. อาชีพ.....
๔. รายได้ประมาณ.....บาท/เดือน.....บาท/ปี
๕. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน แบ่งเป็น เด็กจำนวน.....คน
คนทำงาน.....คน ผู้พิการ.....คน ผู้สูงอายุ.....คน
๖. รายได้รวมกันของทุกคนในครอบครัว.....บาท/เดือน หรือ.....บาท/ปี

การประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

การได้รับประโยชน์

๗. ท่านได้รับการบริการในส่วน / บริเวณใดของบ้านพักอาศัย ที่ได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซม (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
สร้างบ้านทั้งหลัง / หลังคาบ้าน / พื้นบ้าน / ห้องน้ำ / รั้วบ้าน / สิ่งอำนวยความสะดวก
(เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค)
๘. ท่านได้รับประโยชน์ต่อการดำเนินงาน ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม บ้านพักอาศัยหรือไม่

ได้รับประโยชน์

- () ด้านความสะดวกสบายในการอยู่อาศัย และสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมได้มากขึ้น
- () ด้านความอบอุ่น สัมพันธภาพในครอบครัว(มีบุตรหลานและญาติมาเยี่ยมเยียนบ่อยขึ้น)
- () ด้านสังคม (ชุมชนให้ความสนใจดูแล)
- () ด้านจิตใจ (มีกำลังใจในการดำรงชีวิต)
- () ด้านความปลอดภัย (มีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น)

ไม่ได้รับประโยชน์/ปัญหา เพราะ.....

๙. สมาชิกในครอบครัวได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัย หรือไม่
ได้รับประโยชน์ด้านต่างๆ ได้แก่

/มีต่อด้านหลัง

การมีส่วนร่วม

๑๐. ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม บ้านพักอาศัยหรือไม่

() เข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

() ด้านแรงงาน

() ด้านการแนะนำ และความคิดเห็นในการซ่อมแซม

() ด้านค่าใช้จ่ายและวัสดุ จำนวน.....บาท

() ด้านอื่นๆ ระบุ.....

() ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจาก.....

๑๑. สมาชิกในครอบครัวท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัยหรือไม่

() เข้ามามีส่วนร่วม ในด้านต่างๆ ได้แก่.....

() ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจาก.....

๑๒. ชาวบ้านหรือคนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัยหรือไม่

() เข้ามามีส่วนร่วม ในด้านต่างๆ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

() ด้านแรงงาน

() ด้านการแนะนำ และความคิดเห็นในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม

() ด้านค่าใช้จ่ายและวัสดุ จำนวน.....บาท

() ด้านอื่นๆ ระบุ.....

() ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจาก.....

๑๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หรือหน่วยงานในท้องถิ่นของท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัยหรือไม่

() เข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆดังนี้(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

() ด้านแรงงาน

() ด้านการแนะนำ และความคิดเห็นในการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม

() ด้านค่าใช้จ่ายและวัสดุ จำนวน.....บาท

() ด้านอื่นๆ ระบุ.....

() ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจาก.....

การประเมินความพึงพอใจ

๑๔. ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ อยู่ในระดับใด

๑๔.๑ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว () มาก () ปานกลาง () น้อย

๑๔.๒ การให้บริการของเจ้าหน้าที่เป็นระบบและเป็นขั้นตอน () มาก () ปานกลาง () น้อย

๑๔.๓ มีระยะเวลาการให้บริการที่เหมาะสม () มาก () ปานกลาง () น้อย

๑๔.๔ ได้รับการบริการตรงกับที่คาดหวัง () มาก () ปานกลาง () น้อย

๑๔.๕ ภาพรวมการให้บริการ () มาก () ปานกลาง () น้อย

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โทร. ๐ ๔๓๒๓ ๖๗๙๓

**การติดตามและประเมินผลโครงการก่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ
ในจังหวัดขอนแก่น ประจำปี พ.ศ.2565**

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.พงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. นายสิทธิกุล ภูคำวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. นายประสิทธิ์ ทองแท่งไทย	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. นายธาดา พรหมสาขา ณ สกลนคร	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. ว่าที่ร้อยเอก พงเจตน์ พรภุณา	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
6. นายนพกุล ปัญญาแก้ว	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
7. นางอาชีวะห์ ว่องไว	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐกุล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการฯ
2. นายณณทัตพัชรี กันตวธีระณัต	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
3. นายวิศรุต ปู่เพ็ง	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
4. นายประไพ ชาญจรเชษฐ์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
5. นางฐิติรัตน์ อัครสุริย์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
6. ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
7. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น	หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
8. นางอาชีวะห์ ว่องไว	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
9. ดร.มงคล อติอนุวรรตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. นายประยุทธ์ ชาญนุวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
11. นายเพ็ชร มูลป้อม	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการฯ/เลขานุการ

คณะทำงาน

1. นางสาวสุมาลี งามสิทธิ์	หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
2. นางนวลมณี เหล่ากุนทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
3. นางสาวกานตปภา ศรีภิรมย์	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ชำนาญการ	คณะทำงาน
4. นางรุ่งฤทัย ดำรงชัย	ผู้ช่วยนักวิชาการคอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
5. นางสาวสุกฤดา หาญศรี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	คณะทำงาน
6. นางกรรณก คำหนูไทย	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ	คณะทำงาน
7. นางสาวศิริวรรณ ตาหมื่น	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน
8. นางสาวภัสสร ประชุมพันธ์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน

